

Norimberský BIOFACH letos až v červenci		Velikonoční pohlázení s recepty co posílí a potěší		Nový projekt Kde se pivo vaří		
35		36		40		

Zájem o kvalitní potraviny setrvale roste

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je certifikovanou platební agenturou, která ročně administruje více než 200 podpor a dotačních titulů. Jednou z klíčových oblastí je samozřejmě i podpora potravinářského průmyslu a celkově oblasti zpracování zemědělské produkce.

V roce 2021 SZIF realizoval opatření Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. „Alokovaná částka činila 1,25 miliardy korun a celkem bylo podáno více než 700 žádostí,“ uvedl Martin Šebestýan, generální ředitel SZIF. Drtivá většina podaných žádostí v souladu s podmínkami danými dotačním titulem byla podána malými a středními podniky, a to celkem více než 650 podnikatelskými subjekty.

Obnovení rovnováhy sil v potravinovém řetězci

V současné době je však primárním tématem nová Společná zemědělská politika (SZP) pro období 2023 – 2027. Se zhruba třetinou rozpočtu je SZP nejvýznamnější politikou EU. Dlouhodobě se zaměřuje na podporu evropských zemědělců a zajišťování potravinové bezpečnosti při současné realizaci odolného, udržitelného a konkurenceschopného zemědělství. Kromě toho chce být nová SZP spravedlivější, ekologičtější a více zaměřená na výkonnost. Klade si za cíl zajištění udržitelné budouc-

nosti pro evropské zemědělce, výraznější podporu menším zemědělským producentům a vytvoření prostoru pro větší flexibilitu jednotlivým členským státům s možností respektovat místní zemědělské komunity. Základ plánu tvoří následující sociální, environmentální a hospodářské cíle:

- zajištění ekonomicky udržitelného příjmu zemědělců, odolnosti zemědělských producentů a tím zabezpečení dodávek potravin
- zvýšení konkurenceschopnosti a produktivity zemědělství udržitelným způsobem tak, abychom se vypořádali s vyšší poptávkou ve světě, s omezenými zdroji a změnami klimatu
- obnovení rovnováhy sil v potravinovém řetězci, např. intenzivnější spolupráci mezi zemědělci, zvýšením transparentnosti trhu a zajištění mechanismů proti nekalým obchodním praktikám
- oblast změny klimatu, kde je cílem adaptace na tuto změnu a udržitelné odvětví energetiky. Nové techniky v zemědělství a v hospodaření s půdou mohou hrát

Jablíčko by nemělo u zdravé svačiny dětí chybět

úlohu při snižování emisí skleníkových plynů

- udržitelný rozvoj a efektivní hospodaření s přírodními zdroji a zejména s půdou, jako zásobárnou živin, vody a kyslíku pro rostliny
- ochrana hospodářské krajiny, biologické rozmanitosti a jejich propojení při zachování přírodních stanovišť
- změna struktury, generační obměna a nabídka mož-

ností a úspěchu mladých zemědělců

- rozvoj venkovských oblastí, jejich růst, zaměstnanost a sociální začleňování při udržitelném lesním hospodářství a biohospodářství
- kvalitní potraviny a ochrana zdraví jako reakce na poptávku spotřebitelů včetně poptávky po bezpečných, výživných a udržitelných výrobcích, požadavků na sni-

žení potravinového odpadu a dobré životní podmínky zvířat

Kvalita potravin ovlivňuje výrazně nákupních chování spotřebitelů

Hlavní diskuze se vedou především kolem zemědělské prvovýroby, avšak mezi klíčovými prioritami jsou i otázky týkající se kvality potravin.

Ukazuje se, že je to téma významné pro spotřebitele. Kvalita potravin ovlivňuje výrazně jejich nákupních chování. SZIF realizoval v uplynulém roce ve spolupráci s agenturou STEM/MARK průzkum mezi 1200 respondenty. Průzkum se zaměřil na stávající značky kvality, které jsou dostupné na našem trhu a jejich známost. *pokračování na str. 2*

INZERCE

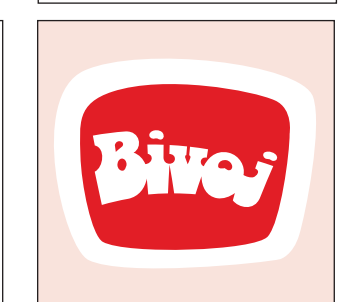

HERBER MLÝN PALHANEC

S moukou to umíme

www.mlynherber.cz

MLÝN HERBER spol. s r.o., Mlýnská 1/215, 747 73 Opava-Vávrovce, +420/553 780 509, herber@mlynherber.cz

Zájem o kvalitní potraviny setrvale roste

pokračování ze str. 1

„Jsme rádi, že se mezi nejznámějšími značkami objevily i ty, které jsou námi administrované. Především jsou to značky Klasa, Regionální potravina, ale také další jako Česká potravina, Bio a České cechovní normy,“ řekl Martin Šebestýán. „V rámci průzkumu se potvrdily i naše předpoklady, že zájem o kvalitu potravin je vyšší u žen a vysokoškolsky vzdělaných spotřebitelů. Značka Klasa je na trhu již 19 let a její známost dosáhla téměř 50 % u všech respondentů,“ dodal Šebestýán. Data získaná z průzkumu dále ukázala, že trend zájmu o české potraviny za poslední tři roky setrvale roste.

Ovoce, zelenina a mléko do škol

SZIF podporuje spotřebu zdravých potravin i mezi žáky základních škol, kdy administruje program Ovoce, zelenina a mléko do škol. Ve stávající podobě funguje projekt od roku 2017. Aktuálně SZIF vyhodnotil projekt za školní rok 2020/2021, kdy celkový objem finančních prostředků činil více než 500 milionů korun a zprostedkoval dětem produkty od více než 30 dodavatelů. Ve školním roce 2020/2021 využilo nabídku mléčných výrobků kolem 845 tisíc žáků, u ovoce a zeleniny to bylo 930 tisíc žáků.

Monitoring zemědělských ploch za pomoci družicového systému

Zemědělská prvovýroba a potravinářský průmysl jsou spojené nádoby. Bez kvalitní zemědělské produkce nejsou kvalitní výrobky. Jedním ze specifických cílů nové Společné zemědělské politiky je i precizní zemědělství. Tyto nové přístupy k hospodaření s půdou vyžadují využití moderních technických prostředků, jako jsou robotizace a digitalizace. V souladu s evropskou legislativou bude i pro Českou republiku, ale také pro všechny členské státy nová povinnost monitorovat využívání zemědělské půdy pomocí družic Sentinel. SZIF bude tedy od roku 2023 průběžně monitorovat probíhající aktivity

Mléko jako nejzdravější nápoj

Monitoring z nebe

A takové jsou potraviny s označením Klasa, zdravé a vysoce kvalitní

na daném pozemku a umožnit ověřit informace, které žadatel uvede v jednotné žádosti o dotace. MACH (monitoring zemědělských ploch za pomoci družicového systému. Převzato z anglického monitoring approach - zkráceně MACH) přinese zemědělcům mimo jiné i možnost nové kvalitativní péče o zemědělské plodiny, a to bude mít právě pozitivní dopad na suroviny, které bude dále potravinářský průmysl zpracovávat a nabízet spotřebitelům.

Programy národních dotací

V letošním roce a letech následujících (2023 – 2024) bude i nadále probíhat administrace a propálení dotačního programu Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Letos budou administrovány rovněž žádosti v rámci následujících programů Národních dotací: Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu (63 přijatých žádostí), Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením (47 přijatých žádostí) a Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ, kde jsme v opatření A - Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ přijali 953 žádostí a v opatření B Podpora činnosti spojených s režimem jakosti Q CZ 63 žádostí.

Eugenie Línková

Situace s dodávkou některých surovin začíná být vážná

Nejen v Evropě, ale i na světovém trhu se začíná neblaze projevovat nedostatek některých surovin. Tento fenomén se týká prakticky všech odvětví – včetně zemědělství a potravinářství. Na vině je několik faktorů, které se poněkud nešťastně sešly v jeden čas. Jde zejména o dosud nevídanou inflaci chemických surovin, rekordně vysoké ceny mnoha komodit, výrobní index Eurostatu +19 %, mimořádně hojný výskyt zásahů vyšší moci a s tím související nedostatek materiálů, čínské ekologické aktivity (Blue Sky apod.), globální a evropská energetická krize a v neposlední řadě také zásadní narušení námořní, pozemní i letecké dopravy.

Všechny výše avizované okolnosti se negativně promítly i v dodávkách šesti hlavních surovin pro potravinářství, kterými jsou louh sodný (NaOH), chlor (chlornan, NaOCl), peroxid vodíku (H₂O₂), kyselina octová (CH₃-COOH), kyselina fosforečná (H₃PO₄) a kyselina dusičná (HNO₃). Louh sodný i plynný chlor se vyrábí elektrolyzou kuchyňské soli a platí pro ně tedy podobné cenové indexy. Cena těchto komodit v lednu loňského roku činila 525 Euro za suchou tunu, zatímco v listopadu 2021 už se vyšplhala na 736 Euro za suchou tunu. Od loňského ledna se tak cena louhu sodného zvýšila o 39 %. Někteří dodavatelé neváhají uplatňovat přírůžky až 200 Euro za tunu, aby kompenzovali růst nákladů. Cena tak nyní dosahuje stejné historické rekordní úrovně jako v 1. čtvrtletí 2018 (745 Euro za tunu). Hlavními tahouny nákladů jsou přitom energie (elektrina a zemní plyn jsou v procesu elektrolyzy nezbytné) u nichž nastal meziroční nárůst o 360 %. Nastolený trend, bohužel, pokračuje - počátkem letošního roku tak lze očekávat další zvýšení o 100 až 130 Euro za tunu a vznik nového rekordu! Producenti chemických surovin vyhlásili tíživou situaci a od loňského listopadu aplikují přírůžky. Sledují trhy s elektřinou a zemním plynem každý týden a je nutné počítat s tím, že v následujících třech až šesti měsících budou účtovat přírůžky, jelikož od loňského ledna se ceny energií zvýšily o 40 – 50 %.

Díky znovuootevření podniků a hospodářskému oživení je poptávka po louhu sodném i po chloru vysoká. Nabídka je však omezená, jelikož mnozí klíčoví výrobci stěží uspokojují poptávku. Někteří dodavatelé vydali formální varování před potenciálním nedostatkem a snížili výrobní kapacitu, aby kompenzovali růst nákladů.

Vysoké ceny dále porostou

Podobně neblahá situace panuje i s peroxidem vodíku. Aktuální ceny se pohybují od 300 do 340 Euro za tunu

této suroviny ve standardní 50 %-ní jakosti. V případě aseptické kvality pak cena šplhá až na 600 Euro/tunu. Vysoká úroveň nákladů byla překonána již v roce 2020. Největší podíl na tom měly výdaje za zemní plyn, vodík a kyslík. V první polovině letošního roku se pak očekává další výrazný nárůst cen peroxidu vodíku, zejména z důvodu nedostatku výrobní kapacity. Jak již bylo zmíněno, všichni dodavatelé účtují přírůžky na základě zvýšených cen plynu a elektřiny. Mnoho producentů vyhlásilo tíživou situaci, jelikož jejich výrobní náklady nejsou udržitelné. Jediným řešením je snížení výrobní kapacity nebo zvýšení cen. Ke snižování výrobních kapacit se uchylují zejména menší dodavatelé.

Poptávka po peroxidu vodíku je zásluhou celkového ekonomického oživení rostoucí. Tento produkt je široce používán jako bělicí činidlo v papírenském a textilním průmyslu a rovněž je také hojně využíván jako průmyslový i zdravotnický dezinfekční prostředek. Mnoho spotřebitelů má obavy z potenciálního nedostatku, protože nabídka začíná být omezená. Situaci nenahrává také skutečnost, že v rámci EU není očekáváno žádné zvýšení výrobní kapacity.

O mnoho lepší situace není ani s kyselinou octovou. Cena této komodity se za posledních 12 měsíců zvýšila z původních 600 Euro za tunu o zhruba 150 %, tedy na současné až 1500 Euro/tuna. Lze předpokládat, že kvůli poměru nabídky a poptávky se vysoké ceny udrží i v letošním roce. Náklady na výrobu kyseliny octové závisí hlavně na ceně metanolu (průměrný nárůst v roce 2021 oproti 2020 byl 77 %) a energií (meziroční nárůst zemního plynu činí 480 %). Rovněž v případě kyseliny octové byly ceny hnány poměrem nabídky a poptávky (nízká nabídka kvůli zásahům vyšší moci). Aktuálně je nabídka na trhu stále nejistá a úroveň zásob extrémně nízká. Hlavní světoví dodavatelé oznámili začátkem roku 2021 zásah

Mezi fosfonáty patří i řada látek využívaných v zemědělství.

Šest surovin pro potravinářství a zemědělství.

vyšší moci kvůli velkým mrazům v Texasu. Na konci loňského roku se navíc poptávka notně zvýšila, jelikož zpracovatelé si chtěli zajistit zásoby na první čtvrtletí letošního roku. Podobně jako u jiných surovin, po němž v roce 2021 dramaticky vzrostla poptávka (lepidla, nátěry, barvy, filmy, textilie).

Rapidní pokles čínské produkce

Poměrně dramatická situace je i u kyseliny fosforečné, kde jsou ceny nejvyšší za posledních deset let. Aktuálně se pohybují v rozmezí cca 1200 – 1300 Euro/tunu. Hlavním nákladovým faktorem je přitom cena fosfátu (nárůst o více jak 100 %) a zvýšení nákladů na energii (o 360 %). Další významný nárůst se očekává i v 1. pololetí letošního roku. Náklady závisí hlavně na ceně kyseliny obchodní jakosti (MGA = merchant grade acid) používané pro hnojiva. Vliv má i cena kyseliny sírové a elektřiny, které jsou k výrobě kyseliny fosforečné potřebné. Významnou roli hraje také skutečnost, že hlavní producent žluté fosfátové horniny v čínské provincii Junan, snížil produkci o 90 %. Důvodem je nová regulace spotřeby energie a emise CO₂ a dosažení tzv. „modré oblohy“ (Blue Sky), jež je čínským cílem pro zimní olympijské hry v Peking. V této zemi došlo k celkové spotové zákazníkovi se zvýšily o více než 100 %. Složitost celé situace dále umocňují také současné výpadky v globální přepravě a nedostatečné kapacity vnitrozemské přepravy.

Aktuální enormní evropskou poptávku po kyselině fosforečné ještě více navyšuje nedostatek jiných kyselin. Velmi vysoká je také spotová

poptávka z Asie a Blízkého východu kvůli krizi v Číně. Nabídka je přitom kriticky nízká, jelikož všichni výrobci snižují přídělky kyseliny fosforečné pro Evropu a maximalizují její využití pro jiné produkty s obsahem fosforu (tam je vyšší ziskovost a je po nich poptávka). Evropské výrobce prodávají hodně, využívají situaci v Číně, ale už nestíhají. Důvodem je kvůli extrémním cenovým hladinám (~ 2000-2200 Euro/tunu) omezen.

Ceny zemního plynu vedou ke snižování výrobních kapacit

Aktuální ceny kyseliny dusičné jsou velmi nestálé a mění se po týdnech. Pohybují se od 200 do 550 Euro za tunu. Hlavním nákladem je čpavek (který se vyrábí ze zemního plynu). Očekává se, že kvůli zemnímu plynu zůstanou ceny nestálé i v prvním pololetí letošního roku. Náklady závisí nejen na ceně čpavku (průměrný nárůst v roce 2021 oproti 2020 byl 142 %), ale také energií (meziroční nárůst zemního plynu 480 %). Dodavatelé vyhlásili tíživou situaci a během loňského října začali uplatňovat přírůžky v rozmezí 50 až 250 Euro za tunu. Lze předpokládat, že se přírůžky udrží další 3 až 6 měsíců. Podobně jako u předchozích komodit, i v tomto případě je poptávka zvýšená díky zotavení trhu po covidu. Kupující si vytvářejí zásoby, aby „nezůstali na suchu“. Nabídka je však omezená a to zejména kvůli vysokým cenám zemního plynu, které mohou dodavatelé vést ke snižování výrobní kapacity (až o 40 %).

Chemická asociace v Německu (IHO) zveřejnila prudký vzestup nákladů za poslední čtvrtletí loňského roku, který se týká všech běžných průmyslových kyselin. Obdobně alarmující situace je také s fosfonáty, mezi něž patří mnoho významných látek, včetně herbicidů glyfosátu. Ani výhled do budoucna se nezdá být příliš „ružový“. Potvrzují to i slova prezidenta německého svazu chemického průmyslu Verband der Chemischen Industrie e. V. (VCI) Christiana Kullmana, který celou situaci okomentoval: „Z důvodu nedostatku materiálu i kvůli vysokým nákladům na energii není žádné brzké zlepšení v dohledu. Tyto faktory zatěžují ekonomiku a negativně ovlivňují chemický byznys. Co se týká cen plynu a elektřiny, jde o výzvu pro nadcházející federální vládu. Je nezbytné rychle přijmout vhodná opatření ke kompenzaci cenových skoků.“

PEZ

Globus potvrdil svou vedoucí pozici v nabídce rostlinných produktů

Zákazníci, kteří dávají přednost rostlinným produktům a alternativám masa či mléčných výrobků, by měli na nákup zaměřit nejlépe do Globusu nebo Albertu. V Penny toho naopak moc neseženou. Takovou informaci přineslo historicky druhé opakování průzkumu projektu Rostlinně srovnávající sedm největších obchodních řetězců v Česku z hlediska šíře rostlinného sortimentu.

Průzkum obchodních řetězců provedl projekt Rostlinně poprvé před dvěma lety a od té doby v Česku podle dat výzkumných agentur Ipsos a InsightLab vzrostl počet flexitariánů, neboli lidí, kteří vědomě omezují konzumaci živočišných produktů, ze čtyř na třináct procent. Zároveň je v české populaci až 45 procent lidí, kteří si o rostlinné alternativy živočišných produktů obohacují jídelníček.

„Z výsledků letošního hodnocení je zjevné, že řetězce nejen následují rostoucí trend rostlinných alternativ, ale taky jejsami tlačí kupředu. Jejich nabídka se za poslední dva roky nejvýrazněji rozšířila u alternativ mléka, masa a jogurtů, což není žádným překvapením vzhledem k výsledku panelu společnosti InsightLab z roku 2021. Zástupci obchodních řetězců se v něm shodli, že u nich meziročně nejvíce vzrostl právě prodej alternativ mléka a masa,“ komentuje výsledky průzkumu projektová manažerka Rostlinně Lujza Demuthová.

Globus podruhé na vrcholu

Podobně jako před dvěma lety obsadil první místo v průzkumu Globus, kte-

Ženy mají v košíku především cenné vitamíny, zelniny a ovoce

rý předčil své konkurenty hned ve čtyřech z pěti zkoumaných kategorií. Společně s Tescem je jediným řetězcem, kde mohou zákazníci najít rostlinnou alternativu ryb. Jasnou převahu nad konkurencí má Globus i ve velikosti nabídky tofu, tempehu a drobného rostlinného občerstvení. Vítěz zaostává za konkurencí v jediné kategorii, a to v rostlinných hotovkách, kde ho předčil Albert.

„Ocenění 1. místo Rostlinný řetězec roku je Globusem vnímáno jako prestiž a důkaz kompetentní nabídky rostlinných alternativ pro zákazníky. Osobně největší posun vnímám v pochopení zákaznických preferencí a zrychlení uvádění sortimentních novinek k zákazníkům. Zároveň se nám daří rozvíjet vztahy s výrobcí a podílet se na vývoji nových produktů dle aktuálních zákaznických trendů. Dále se nám podařilo pro zákazníky zajistit rostlinné pokrmy v každodenní nabídce restaurací a kaváren Globus, takto jsme se zapojili do sítě restaurací s označením Tady se najím rostlinně,“ komentuje vítězství v anketě manažer sekce Zdravý svět Globusu Michal Skala.

Albert druhý, Penny na konci, Billa nedodala data

Druhé místo v průzkumu obsadil již zmíněný Albert.

Kromě kategorie rostlinných hotových jídel si zaslouží uznání i za sekci rostlinných mlék a jogurtů, kterou v průběhu dvou let až ztrojnásobil. Třetí místo v průzkumu obsadilo Tesco, které se může pochlubit bohatou nabídkou na rostlinné grilování a vede také v kategorii rostlinných zmrzlin.

Na další příčce se umístil Kaufland, u nějž lze ocenit nabídku rostlinných krémů na vaření a pečení a sladkého pečiva. Následuje Lidl se svou značkou Vemondo. Na chvostu žebříčku se nachází Penny, které je posledním téměř ve všech sekcích. Řetězec Billa organizátoři průzkumu zařadili na poslední místo, i když podle nich šíře nabídky poslednímu místu neodpovídá.

„Billu jsme nemohli do hodnocení zařadit, protože zástupci řetězce nám jako jediní nedodali data k velikosti potravinového sortimentu. Tím pádem jsme neměli podklady pro kvantitativní analýzu a Billa je v našem žebříčku pod čarou,“ uvádí k výsledkům průzkumu Demuthová.

(egi)

U pokladny

Editorial

Zdravé potraviny z darů naší přírody

Blýská se na lepší časy? Těžko říci, ale nemocných koronavirem a omikronem ubývá a to je ta nejlepší zpráva. Potraviny zdražují a v magazínu, co se především specializuje na zemědělství a potravinářství jsme to předpovědali z jasných dřívějších zpráv a opatření. Sice se to svádělo na růst mezd pracovníků v obchodní sféře, ale to není rozhodně ten hlavní důvod. Tím byly jednak přehnané vývozy obilí v době, kdy někteří chytří představitelé velkých států si zejména této komodity ještě víc vážili a brzdili tuto snahu v zájmu, aby doma zůstalo co nejvíc zrnin určených jak pro krmiva, tak pekárenské účely. To se u nás včas nepodchytlo. Navíc je tu třetí důvod a ten je velmi vážný, jsou to tuzemské dotace z národních kas jednotlivých zemí a to se v České republice dlouhodobě v případě agrárního sektoru podceňuje.

Jak jsme již dříve informovali, každý stát, natož světadíl si tuto potravinovou politiku řeší po svém a u protinožců se dotují farmáři sice skrytě, ale o to víc než v celé Evropské unii. To si před časem vyzkoušela skupina českých zemědělských ekonomů a doma u nás na to upozornila, že to co se tradovalo, a sice že se v Austrálii tento sektor nepodporuje z tuzemské kasy je velký omyl. Ve Švýcarsku platí totéž a tam se dokonce říká, že se tuzemská výroba potravin vysoce podporuje, ale co se doma vyprodukuje, to se i doma sní. Ti co nám toto prozradili k tomu dodávají, že si ve Švýcarsku velmi zakládají na zdraví ze zdravých potravin a tak různé civilizační choroby jsou tam v mnohém menší míře než jinde. Nakonec to různé průzkumy zdraví potvrzují a jistě na tom něco pravdy je.

Za čtvrté je tu ale ten nejvážnější důvod, růst cen energií, který se promítá nejen do domácích rozpočtů, ale do růstu cen a potravin, které se bez energie ve výrobním procesu neobejdou to odskákaly vrchovatě. Roste inflace a denní strašák, co se vše zdraží, na nás doslova čouhá z každého televizního zpravodajství. O to víc jsou pak jakýmsi pohlažením duše zjištění, čím vším nás příroda obdarovává, jak se už k životu doslova derou bílé květy sněženek a bleudlí, že země vyráží a další jarní kytičky a co víc, kopřivy jako úžasná potravina do salátů v podobě špenátů, bylinky a vše co se dá jako předaná zkušenost našich babiček využít v domácí kuchyni. Tomu se cíleně proto věnujeme ve velikonoční příloze, abychom dopředu upozornili, že zdaleka není tak zle a když se zaměříme i tímto způsobem na naše zdraví, nejen že jej podpoříme, ale ušetříme za kupované dobroty. Uděláme si je totiž doma z darů přírody, náruč zdravých pokrmů. Více neprozradíme, ale na recepty dáme doporučení, jsou v části magazínu s označením Potravinářský obzor a právě v něm je i řada dobrých rad.

Věnujeme se totiž tentokrát i novinkám ve značení potravin s doporučením, za kým jít a kde si požádat o případné testy. I to je nutné pro hladký průběh nabídky, jak malých tak velkých firem s potravinami. Dáváme i příklady zdravých českých potravin z dobře živěných jatečných zvířat bez přísad antibiotik, anabolik, a hormonů, co zejména v Americe slouží k vyšším přírůstkům jak skotu, tak vepřů. Není proto výjimkou, že některé obchodní řetězce jako je příkladně Globus trvají v nabídce k zpracování ve vlastních potravinářských provozech pouze na mase z českých vepřů a totéž je v případě i mléčných produktů z různých, nejen velkých mlékáren, ale i rodinných provozoven, co zpracovávají to nejlepší z našich luk a stájí v případě kvalitního mléka. Máme skutečně i my, nejen Švýčeři, jak bylo řečeno úvodem, zdravé potraviny a je to v našem případě dáno tradičně přísnou inspekci ze SZPI a díky veterinářům jak terénním, tak z kontrolních útvarů SVS. Těm se daří snižovat k nám zavlečené nákazy zvířat ale i drůbeže a zejména přenosu těchto nemocí na lidi. I o tom máme v čísle zajímavý výstup.

Na závěr stojí za zmínku i reportáž ze světového dění World Food Prize, z udílení cen za potravinovou pomoc zejména zemím, kde by mohlo docházet až k hladomorům. Jsme jediným periodikem, kdo tuto ve světě uznávanou cenu, přezdívanou právem jako potravinářská Nobelovka přinášíme. Je to obrovské pozitivum ze světa potravin a tomu bychom se rozhodně neměli vyhybat. Udílí se vždy na závěr roku v americkém státě Iowa v Des Moines. I v době pandemie, jak vidno, se svět nezastavil. Konají se dobré skutky, objevují se nové možnosti výroby kvalitních potravin, ale i nápojí a to opakovaně přinášíme na podporu dobré nálady, co ve svém důsledku posiluje i naši imunitu.

Eugenie Línková
šéfredaktorka

Nejednejte o nás bez nás

Nastupující vláda mění pravidla pro zemědělské hospodaření a mimo hru postavila zemědělskou veřejnost. To může ohrozit budoucí vývoj českého zemědělství a dodávky českých kvalitních potravin pro obyvatele za dostupné ceny. Agrární komora ČR a Zemědělský svaz ČR, které zastupují podniky všech velikostí a různého výrobního zaměření, od malých sedláků po velké zemědělské firmy a holdingové agrární společnosti proto po společném mimořádném jednání představenstev obou organizací vyzvaly vládu, aby je přizvala k jednáním o plánovaných změnách. To se nestalo a jak se ukázalo, vláda u změn naslouchala jen zástupcům Asociace soukromého zemědělství, která zastupuje zemědělce vyrábějící zhruba jen 2 % produkce, zatímco AKČR a ZSČR více než 80%. Navíc jen Agrární komora, stejně jako Hospodářská komora jsou v naší republice ustavené ze zákona, ani to však pro tuto vládu nebylo pobídkou vyslechnout právě zástupce většiny našich zemědělců.

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období let 2023 až 2027, který určuje pravidla zemědělského hospodaření a jejich dodržování podmiňuje peněžními kompenzacemi pro zemědělce, byl projednáván více než rok se zástupci odborné i neodborné zemědělské veřejnosti a následně jej schválila předseda vláda. Nová vládní koalice mluvila o zásadních změnách ve Strategickém plánu SZP, na něž měla čas pouhých několik dní do poloviny ledna, aby dokument stihla poslat ke schválení Evropské komisi. Nejzazší termín byl podle ní do konce měsíce.

Změny Strategického plánu SZP povedou k vychýlení rovnováhy v produkci potravin

„Strategický plán SZP, který schválila předseda vláda, vnímáme jako kompromis mezi požadavky všech oprávněných stran. Ze svých požadavků musel slevit každý včetně Agrární komory ČR, jež zastupuje většinu českých pěstitelů a chovatelů. Jakékoliv nové a další změny Strategického plánu SZP povedou k vychýlení zmíněné rovnováhy. Požadavky na zemědělskou praxi se neustále zvyšují a příští Společná zemědělská politika a cíle Zelené dohody pro Evropu toho po zemědělci budou chtít do budoucna více za méně peněz,” říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

„Už podle dosud platných pravidel jsou drobní zemědělci ve srovnání se středními a velkými zvýhodněni, o čemž svědčí narůstání výměra podniků do 500 hektarů a zvyšující se počet především nejmenších žadatelů o dotace. A to na úkor hlavně středních a větších zemědělských podniků. Při deseti procentním podílu platby na první hektary získají nejmenší zemědělci dvojnásobnou sazbu přímých plateb, která kompenzuje jejich sociální potřebnost. Vyšší, nyní navržený podíl těchto plateb povede k výrazné nerovnováze. To vše bez účasti většiny českých zemědělců, kteří zajišťují výživu tohoto národa,” sděluje předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha.

Za zásadní považují zmíněné hlavní zemědělské

organizace minimální udržení navržené míry kofinancování Programu rozvoje venkova ve výši 65 procent, kterou obsahuje již schválený Strategický plán SZP. Současně souhlasí s původně navrženou výší redistributivní platby na úrovni 10 procent. Agrární komora ČR a Zemědělský svaz ČR rovněž dlouhodobě varují před zavedením zastupování přímých plateb, které považují za diskriminační.

Nutně se sníží nabídka českých potravin na pultech prodejen a dojde k cenové nestabilitě

Obě organizace vyzývaly vládu k jednání o změnách Strategického plánu SZP. Jak uvedly, zvýšilo se napětí v členských základnách obou organizací, které vzhledem k rostoucím vstupním nákladům o desítky až stovky procent uspořádaly v první lednové dekádě první hromadnou demonstraci v Praze a na ní následně navázaly protestní jízdy s technikou v jednotlivých regionech. Transparenty jasně vyjadřovaly neshodu s takovou nerovnováhou politikou vůči zemědělcům a venkovu. „Zásadní změnou v Programu rozvoje venkova, jíž tato vláda odeslala do Bruselu se oslabí ekonomická udržitelnost dobré zemědělské praxe v České republice a zvýší se míra nejistoty ohledně budoucnosti českého zemědělství, kterou nyní zažíváme. Na to doplatí i zákazníci, kteří na pultech obchodů budou nacházet stále méně domácích potravin. Zvýšený dovoz potravin povede k cenové nestabilitě potravin a potenciálnímu zdražování,” dodává prezident Agrární komory ČR Doležal.

„Koaliční návrhy na zvýšení míry redistribuce a zastupování přímých plateb považujeme za diskriminační a poškozuji především drobné vlastníky, kteří se rozhodli nevýhodným podmínkám čelit sdružením majetku a za neúměrné zvýhodnění minoritní části zemědělců bez jakýchkoli požadavků na plnění ekologických či produkčních požadavků společností,” poznamenává předseda Zemědělského svazu ČR Pýcha.

Co znamenají redistributivní platby a k čemu povedou

Vláda diktuje podmínky pro zemědělce a ignoruje je. Plánuje zvýšit úroveň redistributivní platby, tedy platby na první hektary, z původně navržených deseti procent na 23 procent. To znamená nejvyšší úroveň ze všech členských států Evropské unie. Většina členských zemí Evropské unie přitom volí redistributivní platbu na úrovni 10 procent, například Německo si stanovilo 12 procent a následuje na produkci zemědělských komodit nevýznamná Litva s 20 procenty. Poškodí tím budoucí vývoj českého zemědělství a produkci kvalitních levných potravin pro obyvatele za dostupné ceny. „Nová vláda rozhodla na základě dojmů či kusých a zkreslených informací, a především po tlaku organizací, které zastupují marginální část zemědělské veřejnosti. Bez nadsázky lze říci, že prohráli zemědělci, které skutečně živí péče o krajinu, půdu a zvířata, a naopak vyhráli velcí vlastníci půdy. Na rozhodnutí vlády nejvíce doplatí rodinné podniky, které už nyní bojují o přežití a patří k tomu nejcennějšímu, co v českém zemědělství je,” říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. „Navrženou změnu považujeme za výsměch všem zemědělcům. Takzvaně kompromisní návrh redistributivní platby a zastupování je kompromis z kompromisu, který znevýhodní všechny zemědělce nad 150 hektarů. Vysoká míra podpory ekologického zemědělství poškodí produkční zemědělce všech velikostí, bez reálného dopadu na nabídku potravin v režimu bio. Naopak povede k výrazné ztrátě produkce potravin,” uvádí předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha. Napětí v členských základnách Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR stoupá a zemědělci jsou připraveni znovu vyjít do ulic a protestovat tentokrát napříč Českou republikou.

Hrozí soudní spory kvůli zmařeným investicím

Konec českého ovoce, zeleniny, brambor nebo chmele a méně českého masa a uzenin, za které si zákazníci patrně masivně připlatí.

Jan Doležal (vlevo) a Martin Pýcha

S útlumem zemědělské produkce hrozí soudní spory kvůli zmařeným investicím a ušlým ziskům českých chovatelů a pěstitelů, které stát bude muset zaplatit penězi daňových poplatníků. Česká krajina ztratí svou pestrost. K tomu povedou rychlé a nepromyšlené změny Strategického plánu SZP, které oznámila vláda. Změny Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období let 2023 až 2027 ovlivní zemědělské podniky všech velikostí. Menší podniky se vzhledem k nízké rentabilitě způsobené dlouhodobě nízkými výkupními cenami věnují živočišné výrobě a speciální rostlinné výrobě pouze v omezené míře. Větším podnikům, které se těmito činnostmi skutečně zabývají, pokrývají v současné době dotační podpory pouze tržní ztráty. Jakmile jim podporu snížíme, přizpůsobí se novým podmínkám a přestanou se těmito činnostmi věnovat. Místo toho zvolí rentabilnější plodiny, jako je pšenice nebo řepka. Každý podnik v jakémkoliv oboru podnikání – a zemědělství není výjimkou – musí hospodařit s péčí řádného hospodáře, a tedy generovat zisk,” říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. Čeští spotřebitelé budou nacházet české potraviny na pultech obchodů stále méně. Soběstačnost

Česka přitom nyní dosahuje podle dat Ministerstva zemědělství u zeleniny pouze 36 procent, u ovoce 39 procent, u brambor 73 procent, u vepřového masa 52 procent, u drůbežového masa 65 procent a u vajec 86 procent. Zbytek je nezbytné dovážet ze zahraničí a po oznámených změnách Strategického plánu SZP se dovozy potravin z ciziny ještě zvýší. Zákazníci budou vystaveni větší cenové nestabilitě, než jakou zažívají nyní, a pravděpodobně si za základní potraviny připlatí. Současně se změny projeví také v české krajině, která ztratí svou pestrost. Pokud nebudou dotační podpory podmíněny jakoukoliv produkcí a budou pouze platbou takzvaně na hektary, nebude v zájmu velkých vlastníků půdy věnovat se klasické zemědělské prvovýrobě. Kvůli omezení živočišné výroby ubude organické hmoty do půdy, kterou budou muset nahradit minerální hnojiva, jejichž spotřebu čeští zemědělci dlouhodobě snižují v souladu se společenskou poptávkou a také s cíli Evropské unie. Řada zemědělců podle informací Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR současně zvažuje soudní spory či arbitráže za zmařené investice a ušlý zisk. „Chovatelé zvířat investovali do výstavby stájí, aby zlepšili podrodu zvířat. Řada zemědělců

investovala do moderních technologií při produkci národních plodin. Všechny tyto investice přijdou vniveč. Je pochopitelné, že budou žádat náhradu za zmařené investice i ušlý zisk. A tuto náhradu zaplatí všichni občané ze svých daní. Ztrátovou výrobu už nebude z čeho financovat, a i takzvaně minimální snížení rozhoduje o ziskovosti nebo ztrátovosti produkce. Smutné je, že vláda veřejně přiznává, že neví, jaký bude mít chystaná změna dopad na zemědělce a na produkci potravin, a chce její účinnost teprve vyhodnocovat. Tak nerozhoduje žádný odpovědný hospodář,” upozorňuje předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha.

Narychlo změněný Strategický plán má dopad ve ztrátě miliard korun pro zemědělství, venkov ale i potravináře

Vláda změnila v rychlosti Strategický plán Společné zemědělské politiky, čímž připraví v letech 2023 až 2027 zemědělce vyrábějící většinu českých potravin o miliardy korun. Přesto k rozhodování o zásadách do tohoto dokumentu, který ovlivní české zemědělství a ceny potravin pro spotřebitele, nepřizvala Agrární komoru ČR a Zemědělský svaz

ČR a odeslala jej do Bruselu schválit.

„Na počátku jsme byli obviněni, že ve spolupráci s bývalým ministerstvem zemědělství chceme okrást všechny zemědělce. Aktuálně zveřejněná kalkulačka nám dává za pravdu a ukazuje, že část zemědělců v zájmu osobního prospěchu použila nepravdivé údaje a výpočty. Tím zmanipulovala politiku, kteří nemají šanci se ve složitější situaci financování zemědělství orientovat,” sděluje předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha. Vládní koalice ODS, KDU-ČSL, TOP 09, Pirátů a hnutí STAN zvýšila úroveň redistributivní platby, tedy platby na první hektary, z původně plánovaných 10 procent na 23 procent z celkové částky na přímé platby. To znamená, že podniky nad 150 hektarů přijdou o část podpor, jejichž sazba bude klesat s rostoucí velikostí. Původní 10procentní úroveň redistributivní platby navíc byla kompromisem, který vznikl během téměř dvouleté diskuse s nevládními zemědělskými i environmentálními organizacemi a schválila je předešlá vláda. Nová vláda to změnila během měsíce a odeslala dokument ke schválení Evropské komisi ve speciálně prodloužené lhůtě do konce ledna letošního roku.

Obavy z tohoto znevýhodnění se potvrdily po zveřejnění dotační kalkulačky Ministerstva zemědělství, podle které budou oproti současnosti krácení všichni země-

dělci s výměrou nad 400 hektarů a přijdou dohromady o miliardy korun.

Během jednání s premiérem Petrem Fialou nedošlo pro zemědělce k nějaké změně, stávková pohotovost trvá

Změny v systému rozdělování zemědělských dotací, které vláda vzhledem k časovému tlaku řádně neprojednala s Agrární komorou ČR a odeslala ke schválení Evropské komisi, dopadnou na zemědělské podniky všech velikostí. Ukázal to únorový průzkum Agrární komory ČR, do něhož se zapojilo přes 200 společností. Peněžitá podpora klesnou podle tohoto šetření 89,5 procentům zemědělských podniků, a to o 5 až 80 procent. „Před neuváženými politickými rozhodnutími na základě subjektivních dojmů a nesprávně interpretovaných statistik jsme varovali již delší dobu. Zástupci vládní koalice nás ještě před zveřejněním změn v Národním strategickém plánu Společné zemědělské politiky 2023-2027 ubezpečovali, že cílem vlády je vyvážená podpora všech zemědělců s preferencí menších a středních podniků. Ze samotné dotační kalkulačky Ústavu zemědělské ekonomiky a informací i z našeho průzkumu jednoznačně vyplývá, že na nových pravidlech budou ve výsledku bití zemědělci všech velikostí, a především pak podniky, které dnes zabezpečují většinu zemědě-

ských komodit, tedy potravin nebo surovin pro jejich výrobu,” říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. Z průzkumu vyplynulo, že podle dotační kalkulačky klesne objem zemědělských dotací 89,5 procentům respondentů. Pouze u 7,6 procenta dotázaných dojde k nárůstu a zhruba 3 procenta nepocítí změnu. V případě snížení podpor většina dotázaných odhadovala pokles na úrovni 15 až 40 procent. Výjimkou nejsou případy, kdy je propad větší než 50 procent. V případě zvýšení podpor uvedli respondenti rozmezí 5 až 20 procent.

Průzkum agrární komory je vypovídající

Šetření probíhalo od 3. do 8. února 2022 a zapojilo se do něj 237 společností z členské základny Agrární komory ČR. Z toho 53,6 % tvořily střední podniky (26-500 zaměstnanců), dále 24,1 % malé podniky (11-25 zaměstnanců), mikropodniky 13,9 % (do 10 zaměstnanců), OSVČ 5,5 % a velké podniky zhruba 3 % (501 a více zaměstnanců). Většina oslovených kombinuje živočišnou a rostlinnou výrobu (74,3 %), ostatní se věnují pouze rostlinné výrobě (19,4 %) nebo pouze živočišné výrobě (6,3 %). Co se týče obhospodařované výměry, do šetření se zapojily subjekty obdělávající od 4,2 hektarů až do 18 600 hektarů, přičemž největší zastoupení měly subjekty hospodařící na výměře od 500 do 2000 hektarů.

Eugenie Línková

Noty šité na míru Bruselu

K tak závažnému tématu jako je nová agrární politika, která se velmi bytostně dotkne zemědělců, potravinářů a v podstatě valné části venkova by bylo dobré dát i redakční názor. Dřív by to bylo navíc v každých novinách, protože ještě pár let po roce 1990 existoval Klub zemědělských novinářů a publicistů dříve Československa, po roce 1990 už jen ČR, který se pak už vlivem náhodného vedení rozpadl. Nezájem o zemědělské odborníky byl i takto víc než patrný. Přitom do té doby byl v každém větším médiu alespoň jeden vysokoškolsky vzdělaný novinář s titulem inženýra z některé vysoké zemědělské školy. Ti většinou ještě s čerstvým diplomem navíc putovali do zahraničí do provozu a tam působili buď jako agronom (můj případ), zootechnik, ekonom a nebo se věnovali plemenářině, či výzkumu, opět v tomto oboru a získávali tak velmi cenné praktické zkušenosti. Tito lidé pak samozřejmě dobře rozuměli daným tématům a jak v provozu, tak na ministerstvu je hned tak někdo neoblaňoval. Dnes už takto erudovaný odborný novinář zůstal jen v jednom jediném deníku a pak v odborném vydavatelství Profi-press a Agriprint.

To je bída, řeknete si právem a pak se taky nemůžeme divit tomu, že k tak zásadnímu tématu výživy národa, která je nyní tak diskutovaná a častěji i ohrožena se media prakticky staví zády. Nejlepším důkazem toho bylo, když 9.2.2022, v den jednání zástupců Agrární komory a Zemědělského svazu na předsednictvu vlády s premiérem Petrem Fialou nebylo v hlavních zprávách televizí buď vůbec žádné sdělení, nebo vteřinová zmínka na roveň sdělení, že vlastně je vše v pořádku. Stejněho názoru samozřejmě zemědělci ani potravináři nejsou a tak hned druhý den vyhlásili zástupci AKČR a ZSČR trvání stávkové pohotovosti.

Co je na tom ale nejhorší, už se čeká jen na názory z Bruselu a okrajové úpravy toho, co se dá ještě tak zvaně po Bruselsku

vylepšit. Kdo totiž i z kusých zpráv chápe o co nyní jde zemědělcům napříč hospodářstvími a to ať velkými nebo těmi nejmenšími, je to jen další tlak na snížení naší produkce, s níž jsme museli jít hodně dolů už po vstupu do EU po roce 2004. Tenkrát náš vyjednávač z ministerstva zahraničí naprosto selhal a následné kroky vlády už byly takřka zbytečné. To se bohužel dál prohlubuje a vznikají i určitá protiřečení a to jak v nutnosti snižovat daným průměrem dávky umělých hnojiv a ochranných prostředků a to ač jsme na tom jako jedna ze zemí sedmadvacítky mezi nejlepšími co zvyšují ekologičnost produkce, tak ve zmínce o podporách z Programu rozvoje venkova. V tomto případě se pár dní po prohlášení ministrem zemědělství objevilo další sdělení, že se daří spořit ve státních výdajích a jen u Programu rozvoje venkova to bude 1,6 miliard korun.

Záměrně jsme oba články sestavené jak z prohlášení zemědělských dvou významných organizací, tak Mze příliš nekrátili a zásadně nezasahovali do přímých řečí, takže stačí si jen výroky porovnat. Kdo tedy oboru rozumí a chápe případné změny v porovnání s návrhy původními je přinejmenším na rozpacích, ne-li jim nerozumí a nebo dokonce je bere jako proti zájmům naší republiky o co nejvyšší soběstačnost ve zdravých a kvalitních potravinách tuzemské produkce. A tak si jen na závěr klademe otázku, zda příliš snahy zadržet se bruselských notám nebude na škodu našeho agrárního sektoru a samozřejmě s dopady do zaměstnanosti i na venkově. Příští roky to jen buď potvrdí nebo vyvrátí, což by byl ale spíš malý zážrak.

Eugenie Línková

INZERCE

„PARTNER PRO VAŠE PODNIKÁNÍ“

SLUŽBY QSL

- příprava na audit dle mezinárodních norem IFS, BRC, ISO 22000
- externí audity Vašich obchodů a provozoven
- zavedení a revize HACCP
- nastavení systému kvality pro potřeby obchodních řetězců
- správné označování potravin a nepotravin
- atraktivní a originální design
- zajištění laboratorních rozborů
- zastupování při jednání se státní správou
- Etiketomat – výživové hodnoty na počkání
- Biofinder a Enzymatické prostředky – inovace pro Váš snadnější business
- denní aktuální informace - iQSL a Testy potravin

www.qualityysl.cz

+420 702 097 438 | +420 606 638 871

info@qualityysl.cz

Naším zákazníkům nabízíme

- širokou škálu čistících a dezinfekčních prostředků
- poradenství v oblasti sanitace potravinářských provozů
- centrální systémy sanitace včetně projektové dokumentace, montáže i s rozvody a komplexní servis
- hygienické smyčky a hygienická zařízení
- školení BOZP s nebezpečnými chemickými látkami
- školení HACCP a hygienického minima

servis - cena - kvalita, Ecolab je jistota

Ecolab s.r.o. | Voctálkova 2449/5, 180 00 Praha 8 | tel: 296 114 040 | e-mail: office.prague@ecolab.com

Reakce Ministerstva zemědělství k vyjádření Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Ministerstvo zemědělství (MZe) odmítá tendenční informace, které opakovaně zaznívají od představitelů Agrární komory ČR (AKČR) a Zemědělského svazu ČR (ZSČR). Tím začíná vyjádření ministra zemědělství z KDU-ČSL Zdeňka Nekuly k aktivitám představitelů dvou významných zemědělských organizací. Následují pak další tiskové zprávy, které jsme pečlivě shromažďovali po zhruba 6 týdnů až do společného jednání dne 9.2.2022 na předsednictvu vlády u premiéra Petra Fialy. I tyto výstupy jsme jen krátili a neupravovali. Jedná se o autentická slova a vyjádření ministra Nekuly s důrazem na některé pasáže, co považoval za důležité, stejně jako i my jsme některé pasáže zvýraznili.

Není pravda, že by Strategický plán Společné zemědělské politiky (SP) nebyl s nevládními organizacemi projednáván.

Výsledná podoba respektuje připomínky organizací s různými požadavky, které v průběhu celého projednávání Strategického plánu zazněly a jsou v souladu s požadavky na národní strategické plány k SZP. Konečná podoba SP je kompromisem, který respektuje reálnou situaci v našem zemědělství. Zástupci AKČR

i ZSČR byli přizváni ke všem jednáním pracovních skupin, které MZe k tématu uspořádalo (byly jich téměř tři desítky), a budou pozváni i na další jednání (nejbližší 9. února k nastavení ekoplatby a precizního zemědělství). Ministr Zdeněk Nekula se se zástupci dvou zmíněných organizací sešel dva dny po svém jmenování do funkce.

Nepravdivá je také hrozba zdražení potravin v souvislosti s úpravami Strategického plánu.

Pokud ceny potravin porostou, bude to především z důvodu inflace, zvýšených nákladů v podobě vstupů, energií, hnojiv apod. Bude k tomu docházet všude ve světě, nikoliv pouze v ČR. Vliv změny dotačního systému na konečnou cenu potravin je naprosto minimální. Navíc tyto změny se naplno projeví až v roce 2025 či 2026.

Rovněž je třeba odmítnout katastrofické scénáře o likvidaci českého zemědělství. Zásadní změnou SP oproti podzimnímu návrhu (připraveným minulou vládou) je navýšení redistributivní platby (platba na první hektary, v ČR na prvních 150 hektarů) z 10 na 23 procent z celkové částky na přímé platby a přesunutí podpory na trvalé travní porosty z prvního do druhého pilíře SZP. Včetně investičních dotací a dalších podpor bude celkový objem dotací ze SZP každoročně zhruba 40 mld. Kč. **Zvýšení redistributivní platby se týká částky 2,6 mld. Kč, která bude přerozdělena na první hektary, a to všem zemědělcům bez rozdílu velikosti.** Rozhodně nemůže ohrozit české zemědělství jako celek. Navíc je třeba připomenout, že zisk sektoru zemědělství se v posledních letech pohybuje okolo 20 mld. Kč ročně.

Nevládní organizace v tiskové zprávě zveřejnily také příklady dopadů nové SZP na některé podniky. MZe nemá k dispozici konkrétní údaje k těmto podnikům, není tedy možné se k nim relevantně vyjádřit. Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) však již v minulém týdnu připravil několik ukázek dopadů na datech reálných podniků, které také prezentoval na jednání se zástupci AKČR a ZSČR ve čtvrtek 27. ledna.

Tyto příklady ukazují, že ani u větších podniků nejsou dopady změn zásadní. Např. u podniku o velikosti 1800 hektarů s živočišnou výrobou představuje porovnání podzimní varianty SP (10 % redistribuce) a lednové varianty (23 %) rozdíl na úrovni 0,9 %. Podnik o velikosti 1500 hektarů, zaměřený na živočišnou výrobu, který současně hospodaří v oblastech ANC (zejm. podhorské oblasti) si polepší téměř o 3 % oproti podzimní variantě. Malý podnik ve stejné kategorii s 60 hektary je na tom lépe zhruba o 20 %.

Je rovněž třeba doplnit, že SP počítá s 65 % mírou kofinancování Programu rozvoje venkova a dalších opatření v tzv. druhém pilíři. To výrazně navýší prostředky směřující do zemědělství (v současnosti je kofinancování na úrovni 35 %). Není tedy pravdou, že by zemědělcům hrozil nedostatek podpor. Směřují sem navíc také národní dotace v řádu miliard korun ročně.

MZe také jednoznačně odmítá nařčení, že by údaje používané ÚZEI byly zkreslené či dokonce tendenční. ÚZEI při veškeré své odborné práci vychází z dlouhodobých a komplexních statistických údajů o zemědělství sítě FADN, které jsou používány na celoevropské úrovni. S reálnými údaji pracuje také zveřejněná Kalkulačka 3, která zeměděl-

ským podnikům slouží jako nástroj pro předběžný výpočet vybraných provozních podpor vyplývajících z revize Strategického plánu 2023+. Touto kalkulačkou si lze vypočítat předběžnou provozní podporu dle konkrétních parametrů zemědělského podniku.

Je zásadní také připomenout fakt, že již od začátku projednávání nové podoby SZP byli zemědělci informováni o tom, že **nová pravidla budou mnohem ambicióznější v oblasti životního prostředí a klimatu.** SZP je financována z peněz EU a ta také určuje mantinely, ve kterých se jednotlivé členské státy mohou pohybovat. **DOTACE NEMAJÍ SLOUŽIT K TVORBĚ ZISKU VYBRANÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH SKUPIN (zdůrazňuje ministerstvo), ale mají především pomoci menším a středním zemědělcům a také motivovat zemědělce k šetrnějšímu hospodaření v krajině.** Základní motivací k úpravám SP byla právě snaha o větší podporu ochrany vody, půdy a pestřejší krajiny. Ze všech výše uvedených důvodů MZe odmítá ustupovat nátlaku některých zájmových skupin. Je však nadále připraveno vést klidnou a racionální debatu.

Udržitelné uhlíkové cykly, tzv. uhlíkové zemědělství, byly hlavním tématem neformálního zasedání Rady ministrů zemědělství ve Štrasburku. Jde o používání zemědělských postupů, které odstraňují oxid uhlíčitý z atmosféry. Ministerstvo zemědělství v této otázce úzce spolupracuje s Francií a Švédskem v rámci tříčlenné skupiny (tzv. předsednického tria).

„Jsem rád, že můžeme společně s Francií pracovat na přechodu k udržitelnějšímu a ekologičtějšímu zemědělství. Uhlíkové zemědělství vnímám jako velmi užitečné. Je třeba, aby zemědělci využívali co nejvíce přírodní a technolo-

gická řešení s ohledem na životní prostředí, a to bychom měli v rámci Společné zemědělské politiky odměňovat,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Odstraňování oxidu uhličitého z atmosféry přispívá ke zlepšení životního prostředí. Uhlíkové zemědělství tak pomůže splnit cíle nových strategií (např. Farm to Fork) a dalších politik Evropské unie. K udržitelné produkci potravin v Evropě bude třeba využívat co nejšetrnější postupy v zemědělství. Jde především o ukládání uhlíku a biomasy do půdy. V této oblasti je také velmi důležité hospodaření v lesích, kde je nutné klást důraz především na zalesňování půdy, zlepšení odolnosti obnovy lesů apod.

Uhlíkové zemědělství zahrnuje například zalesňování respektující ekologické principy, agrolesnictví, pěstování krycích plodin, šetrné zpracování půdy, zvýšenou ochranu krajinných prvků, zatravnění orné půdy, obnovu mokřadů a další.

„Jsem si vědom, že mnoho zemědělců už nyní tyto postupy využívá a hospodaří udržitelně a patří jim za to velký dík. Zároveň šetrnější hospodaření musí zajistit dostatek potravin za přijatelné ceny pro spotřebitele, což není vždy lehký úkol,“ uvedl ministr Nekula.

Návrh Strategického plánu Společné zemědělské politiky putoval do Bruselu

Po řadě intenzivních diskusí se zástupci nevládních organizací a měsíčních příprav dne 28.1.2022 Ministerstvo zemědělství (MZe) odeslalo Evropské komisi (EK) návrh Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SZP) pro období 2023-2027. Komise má tři měsíce na připomínkování a stanovisko, podle kterého poté musí MZe dokument případně upravit. Na schválení má EK šest měsíců, které se ale prodlužují o dobu reakce ČR.

„Musíme včas nastavit klíčové parametry, a proto je nutné, aby zemědělci měli jasnou a spolehlivou informaci o nových podmínkách, které začnou platit už od 1. ledna příštího roku. Po celý leden jsme se zabývali změnami ve Strategickém plánu, které vycházejí z dřívějších připomínek nevládních organizací, ekologů, Ministerstva životního prostředí či Evropské komise. Trvám na tom, že námi předložený kompromis, který jsme do Bruselu odeslali, respektuje reálnou situaci v našem zemědělství a změny jej správným směrem. Tedy směrem k lepší péči o půdu a krajinu, ke zdravější vodě a zdravějším potravinám,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Hlavní změnou oproti předchozí verzi Strategického plánu je parametr redistributivní platby, která se navýší z původních 10 na 23 procent z celkové částky na přímé platby. Podpora bude poskytována všem podnikům bez ohledu na jejich velikost na prvních 150 hektarů. **Důležitou zprávou pro české zemědělce je i schvá-**

lená míra kofinancování Programu rozvoje venkova v nové SZP. Ta bude na úrovni 65 procent, což požadovaly téměř všechny zemědělské organizace. Podpora tak bude srovnatelná s dalšími státy EU a umožní českým zemědělcům zůstat na celoevropské úrovni konkurenceschopnými. V končícím programovém období bylo kofinancování 35 procent. Zemědělci si mohou již nyní spočítat výši nově nastavených dotací na portálu Agronavigator. Takzvaná Kalkulačka 3, kterou připravilo MZe a Ústav zemědělské ekonomiky a informací, je dostupná zdarma.

Rozpočet na zemědělství bude letos 58,6 miliardy korun.

Ministerstvo zemědělství (MZe) bude mít letos k dispozici 58,6 miliardy korun na podporu zemědělského resortu. Uspóří 3,5 miliardy korun. Škrty ale neovlivní celkovou činnost resortu MZe a nedotknou se zemědělských národních dotací. Ty letos budou v plné výši 5 miliard korun. Rozpočet schválila vláda.

Ministerstvo zemědělství uspoří přibližně 3,5 miliardy oproti již loni schválenému rozpočtu na rok 2022 ve výši 62,1 miliardy korun. Podle nového návrhu dosáhne letošní zemědělský rozpočet částky 58,6 miliardy korun.

„Důležitá zpráva pro naše zemědělce je, že úspory letošního rozpočtu se nedotknou národních zemědělských dotací. Ty zůstanou v plné výši pěti miliard korun, které chceme směřovat zejména do sektorů čelících krizi, jako je například chov prasat. Podstatné škrty jsme nedělali ani v oblasti vody a lesnictví a výzkumu. Ušetřili jsme primárně na provozních výdajích,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL).

Peníze na vodní a lesní hospodářství jsou nezbytné s ohledem na klimatickou změnu a zlepšení stavu krajiny a přírody. Významná činnost je důležitá pro rozvoj a modernizaci resortu. Škrty neovlivní jeho celkovou činnost.

MZe sníží prostředky na spolufinancování Programu rozvoje venkova (o 1,6 miliardy korun), což však neomezí celkovou podporu, protože k této položce má rezort dostatečné zdroje z roku 2021. Podobně úspora na vodní hospodářství (o 0,2 miliardy korun) se pokryje ze zůstatku převedeného z minulého roku. Stejná situace je v případě škrťů v lesním hospodářství (o 0,3 miliardy korun). Převod z roku 2021 zabezpečí výplatu všech peněz, včetně výdajů na kompenzace za škody způsobené kůrovcem. MZe uspoří rovněž na platech zaměstnanců a provozních výdajích řízených organizací (úspora provozních výdajů a platů je celkem 1,4 miliardy korun). Zemědělský rozpočet se skládá z národních zdrojů ve výši 21,9 miliardy (sníženo z 25,4 miliardy korun) a z evropských zdrojů ve výši 36,7 miliardy korun.

Eugenie Línková

INZERCE

Merida
SANITÁRNÍ ZAŘÍZENÍ A HYGIENICKÉ POTŘEBY

Inovace a elegance...

Merida je evropská výrobní a obchodní síť prodávající sanitární zařízení a hygienické prostředky. **Prodej a hygienický servis** celého sortimentu pro Vás zajišťují zaměstnanci společnosti MERIDA v 9 evropských zemích na celkem 59 pobočkách v České republice, na Slovensku, v Polsku, Maďarsku, Rusku, na Ukrajině, v Litvě a Lotyšsku.

- Sanitární zařízení
- Hygienický materiál
- Úklidová technika
- Úklidová chemie
- Servis

CENTRÁLA ČR
Merida Hradec Králové, s.r.o.
Zemědělská 898
500 03 Hradec Králové
tel.: +420 495 545 924
mobil: +420 605 255 689
e-mail: office@meridahr.cz
www.merida.cz

DODÁVKY PO CELE ČR ZDARMA!

Společnost QSL pomáhá potravinářským firmám, obchodníkům i restauracím

Legislativní požadavky na výrobce potravin, obchod a stravovací zařízení se neustále mění, a tak je dobré mít po boku zkušeného partnera. Kvalitou potravin, jejich bezpečností a právními aspekty se už 10 let zabývá společnost QSL. Kromě poskytování komplexních poradenských služeb pro tento segment se firma také intenzivně věnuje inovacím. Vyvinula například online aplikaci Etiketomat, která umožňuje snadno spočítat výživové hodnoty. Pro potřeby potravinářství pak na trh uvedla prostředek Biofinder, s nímž každá provozovna snadno odhalí mikrobiologickou kontaminaci.

O trendech a možných řešeních jsme hovořili s jednatelem společnosti, Ing. Ivetou Baudyšovou.

► Co vlastně znamená zkratka QSL?

Naše společnost dlouhodobě pomáhá firmám, které pracují s potravinami, zajistit požadovanou bezpečnost, kvalitu a veškeré legální náležitosti. Značka QSL v sobě tyto tři hlavní aspekty zahrnuje. Písmena totiž reprezentují anglická slova quality, safety a legality. Požadavky se na výrobce, prodejce nebo stravovací zařízení valí ze všech stran. No a my jim pomáháme ten tlak ustát a podnikání úspěšně rozvíjet.

► Jak byste popsala činnost vaší firmy?

Díky tomu, že máme desetileté zkušenosti z lokálních i mezinárodních trhů, víme, že se na tuto oblast musíme dívat komplexně. Nemůžeme ji redukovat jen na jednu část. A tak je i portfolio našich služeb poměrně široké.

Tým našich specialistů pomáhá klientům z řad prodejců, výrobců i dovozců odhalit jakostní a bezpečnostní nedostatky. Jde hlavně o testování kvality, nastavení HACCP a správnost etiket. Umíme také zajistit komplexní audit nebo připravit firmu na kontrolu ze strany státních institucí. Nedostatek nejen najdeme, ale hlavně navrhneme opatření, která všechno uvedou do souladu s tuzemským i zahraničním právem. Prevence je klíčová, díky ní chráníme klienty před pokutami a nežádoucím zájmem médií.

► Některé služby dokonce nabízíte zdarma. Které a proč?

Situace v potravinářství a spotřebním zboží je velmi dynamická, neustále se mění pravidla, přicházejí nové požadavky. Jako odborníci máme o těchto změnách přehled a cítíme, že je správné, abychom pomáhali celému oboru.

Zmínit určitě musím náš pravidelný monitoring. Je to výběr těch nejdůležitějších změn a událostí, který zasíláme zdarma každému, kdo se u nás k odběru zpravodaje zaregistruje. Aktuálně tak poskytujeme informační servis 3000 zájemcům z řad firem, institucí a jednotlivců.

Stejně tak provozujeme informační portál o kvalitě a bezpečnosti potravin iqsl.cz nebo specializovaný web testypotravin.cz. Ten sleduje spotřebitelské testy, které publikují česká média. Firmy i spotřebitelé tak snadno na jednom místě najdou přehled hodnocených výrobků,

Etiketomat je významným pomocníkem

a to i zpětně. Procházet mohou více než 500 testů, které v tuto chvíli zahrnují přes 5800 potravinářských produktů.

► Velkým tématem je označování produktů. Rosťou nejen požadavky ze strany státu a EU, ale také spotřebitelů. Jak se k tomu stavíte vy?

Ten trend je jasný a bude čím dál důležitější. Je potřeba říct, že požadavky na celkovou podobu etikety se liší stát od státu. Pro firmy tak bývá těžké se v legislativních nárocích cizích zemí zorientovat. Tím, že dlouhodobě spolupracujeme s potravinářskými firmami, které exportují své produkty do více než třiceti zemí, máme bohaté zkušenosti nejen s etiketami pro EU, ale také pro americký nebo asijský trh.

Co se výživových údajů týká, existují dvě cesty. Tou první je nechat si data vypočítat přímo u našich specialistů. Existuje ale i jiné řešení. Naši klienti k dispozici specializovaný software, který jsme nazvali Etiketomat (www.etiketomat.cz). Díky němu si potřebné výživové údaje vypočítají sami.

Tuto online službu jsme spustili v roce 2015, dnes má za sebou už skoro sedm let úspěšného fungování. Při vývoji jsme spolupracovali EuroFIR, nezávislou organizací, která se zaměřuje na data o potravinách. Ta prověřila správnost našich výpočtů. Následně naše výsledky validoval i Brusel, a tak se Etiketomat stal oficiálním IT řešením pro výpočet výživových hodnot v rámci celé EU. Za dobu své existence už v Etiketomatu bylo provedeno přes 7 500 výpočtů.

Naši zákazníci oceňují hlavně jednoduchost, dali jsme si záležet na tom, aby se v něm zorientoval skutečně každý. Velmi důležitá

je i rychlost, výsledná data jsou k dispozici obratem, a to všechno při nízkých finančních nákladech.

► Trend zdravých potravin se odráží i v informacích, které firmy uvádějí na obalech. Čím dál častěji se objevuje na potravinách „semafor“, který označuje nutriční kvalitu produktu.

Je to tak, a proto se problematice Nutri-Score už poměrně dlouho věnujeme. Nutri-Score umožňuje spotřebitelům porovnat si jednotlivé produkty. Je důležité říct, že Nutri-Score nerozděluje výrobky na zdravé a nezdravé. Ukazuje ale, které potraviny bychom měli konzumovat častěji, případně ve větší míře, a které naopak méně. Pro naše klienty umíme nejen vypočítat Nutri-Score, ale také jim pomůžeme s registrací, pokud se rozhodnou ho uvádět na obalu.

► A co odborné testování?

Pro náš tým není problém zajistit sérii akreditovaných i neakreditovaných analýz v laboratořích v Česku i zahraničí. Správně nastavený systém laboratorních kontrol je totiž klíčový pro zajištění bezpečnosti a kvality produktů.

Neakreditované rozborů doporučujeme především tehdy, pokud se potřebujete rychle zorientovat na trhu, porovnat obaly, design, kvalitu, složení, hmotnost nebo ceny. Cílem je především zjistit, jak si výrobky vedou v porovnání s konkurencí, a stanovit další strategii vývoje kvality. Akreditované rozborů používáme především pro ověření zdravotní nezávadnosti výrobku podle požadavků zákona.

► K potravinářství neodmyslitelně patří HACCP. Jak tuto oblast řešíte vy?

Naši specialisté se HACCP systémům věnují skutečně intenzivně, implementovali jsme jich už téměř 400. V QSL poskytujeme klientům zcela kompletní servis týkající se této oblasti. Zastavíme je do problematiky a vysvětlíme všechny důležité pojmy. Zajistíme nezbytné formuláře a pomůžeme s vyplněním dokumentace. Díky tomu zavedeme HACCP velmi rychle, bez zbytečné administrativy navíc. Pro klienty také v případě zájmu vypracujeme sanitární a provozní řád, veškeré manuály a také zajistíme proškolení přímo v provozovně.

Implementaci HACCP to pro nás ale nekončí, klientům pomáháme i při kontrole hygieny. Prostředek Biofinder, který doporučujeme, během 30 sekund odhalí mikroorganismy způsobující onemocnění přenášena jídlem. Biofinder se nastříká na testovaný povrch a personál pouhou vizuální kontrolou okamžitě odhalí, jestli je plocha čistá nebo kontaminovaná. Je to skutečně snadné a efektivní. Že je Biofinder dobrým pomocníkem, potvrzuje i fakt, že ho používá více jak 200 našich zákazníků opakovaně.

► Hodně hovoříte o svých odbornících. Kdo vlastně tvoří váš tým?

Před deseti lety bylo QSL firmou o dvou zaměstnancích. Dnes v našem týmu najdete skoro 30 odborníků. Veškeré své služby poskytujeme s kolegy a specialisty z řad potravinářů, veterinářů, auditorů, právníků, designérů a dalších expertů. Proto můžeme nabídnout komplexní podporu,

Ing. Iveta Baudyšová, jednatelka společnosti QSL

kterou naši zákazníci dlouhodobě oceňují.

► Už jste zmínila, že tento rok slaví firma QSL 10 let od založení. Jak uplynulá léta hodnotíte?

Ano, letos na podzim to bude 10 let, co naše firma vstoupila na trh. Když se podívám zpátky, podnikatelské prostředí je dnes výrazně jiné. A to nás na naší práci baví. Je náročná, ale taky zajímavá a progresivní. Pořád čelíme novým výzvám, vzděláváme se, rosteme. Obzvláště náročné jsou poslední dva kovidové roky. Pandemie pochopitelně nejvíc ovlivnila naše zákaznický z řad restaurací, držíme jim palce, aby tuto komplikovanou dobu zvládli. A zároveň držíme palce nám všem, aby se situace co nejdříve vrátila do normálu.

Může to znít jako klišé, ale největší odměnou je pro nás spokojenost našich zákazníků. Těší nás, když přicházejí noví klienti a ti stávající s námi dlouhodobě spolupracují. Mnozí už od samotného začátku firmy.

Eugenie Línková

QSL v číslech

- více než 396 zavedených systémů HACCP
- více než 13 872 otestovaných výrobků
- více než 636 úspěšných auditů bio
- více než 7 728 schválených etiket
- více než 17 040 hodin věnovaných inovacím

Názorný leták ke značení potravin

Díky prozíravosti majitelů jatek i chovů prasat nehrozí u nich jejich nedostatek

Jatky Český Brod a.s. mají letitou tradici a vyznačují se vysokou kvalitou produktů. Týdně se zde porazí až 3 500 kusů prasat výhradně z českých chovů. Tím se firma v ČR řadí na třetí místo a tím i mezi největší zpracovatele prasat. Jak se traduje, některé obchodní řetězce, které trvají pouze na české produkci mají s nimi i takto vedenou písemnou smlouvu. I to svědčí o vysoké jakosti produkce českých zemědělců.

Více nám k jateční činnosti v Českém Brodě prozradil ředitel Richard Hrdina, který tuto pozici zastává už hezkou řádku let.

► **Specifičnost vaší firmy spočívá v tom, že porážíte pokud se nepletu jen prasata. Kolik je to za měsíc nebo rok a jaké produkty jdou do prodejen od vás z jatek?** Jatky Český Brod a.s. poráží pouze prasata a v současné době je to 3 až 3,5 tisíce týdně. To nás řadí na třetí místo v počtu poražených prasat v rámci ČR. Ta se dále zpracovávají na bourárně a expedují se nejen půlky, ale i kostry v několika úpravách, předky a také jednotlivé tržní druhy. Jsme také patrně poslední provoz, na kterém se kruponuje. Takové půlky jsou pro zákazníky nejen finanční výhodou, ale i jednodušší na zpracování.

► **V současné době jsme svědky demonstrací zemědělců z celé republiky. Jsou nespokojeni se současnou agrární politikou v zemi. Mají pro to důvody? Jak to vidíte Vy z pohledu ředitele potravinářské firmy?** Nespokojenost chovatelů má svá opodstatnění a z mého

pohledu je naprosto oprávněná. Již opravdu dlouhodobě se výkupní cena prasat pohybuje hluboko pod výrobními náklady. V současné době je cena prasat na úrovni 22 až 25 korun za kg živé hmotnosti. To je přibližně stejná cena jako před patnácti až dvaceti roky. Je však opravdu nutné si uvědomit, o kolik se za tuto dobu zvedli nám všem, tedy i chovatelům veškeré náklady. Nejen na mzdy a energie, ale také na krmné směsi, pohonné hmoty, vodu a vše ostatní. Osobně jsem přesvědčen o tom, že jsou jejich požadavky naprosto oprávněné

a za tyto ceny není možné prasata dále chovat. Proto mnozí z chovatelů ukončují tuto činnost a brzká budoucnost nám přinese nedostatek jatečných prasat. To bude pochopitelně znamenat zvýšení zájmu ze strany jatečních provozů a s tím dojde ke zvýšení ceny prasat. Díky riskování a snad i prozíravosti obou majitelů holdingu Rabbit, nám ve skupině nedostatek prasat nehrozí. Soustavně investují nejen do zkvalitnění stávajících farem, ale také zakoupili několik dalších. Většina jatečních provozů však takovéto zázemí nemá a tak lze logicky očekávat nějaký ten konkurenční boj mezi těmito provozy.

► **Porážíte jen čistě česká prasata a nebo sem jdou v živém i ze sousedních zemí?**

Na našich jatkách porážíme výhradně česká prasata, takřka 100 % pouze z farem patřících do holdingu Rabbit.

► **Ve své funkci jste už řadu let a můžete porovnávat. Šly skutečně stavy prasat tak markantně dolů a cítíte to i vy na porážce?**

Za dobu mého působení v pozici ředitele jatek si určitě

mohu dovolit srovnání kvality za mnoho let nazpátek. Nejmarkantnější je to na zmasilosti, kdy v roce 2004 byla průměrná hodnota 56,3 % a ve své době se jednalo o velmi dobrou hodnotu, tak v roce minulém je to přes 59 %. Mnohdy však naměříme i přes 61 % zmasilosti a často platíme nad vyhlášenou cenu. K velkému posunu také došlo ve vyrovnanosti hmotnosti jednotlivých zvířat. Dnes se již nemusíme obávat od koho a jaká zvířata přivezeme. Tak jako jateční provozy, tak i chovatelé jsou pod veterinním dozorem a z vlastní zkušenosti při návštěvě farem nejen v Evropě, ale i za oceánem mohu říci, že naše SVS je snad ve všech ohledech nejen pečlivější, ale i přísnější než v mnoha jiných zemích.

► **V čem spočívá velmi dobrá kvalita našich chovů? Je to v plemenech, krmivu, přísnosti veterinářů, aby se nepodvádělo s hormony, antibiotiky atd ?**

Současná chovaná plemena se vyznačují právě vysokým podílem libové svaloviny a nižším obsahem tuku. Proto se vždy musím pousmát, když slyším zákazníky požadující

Richard Hrdina

libový bok a hodně vysoké sádlo. Pro dosažení vysoké kvality je klíčovým faktorem v chovech prasat nejen genetiky, ale i zdravotní stav zvířat a kvalitní krmné směsi.

► **Někteří lidé už zjistili zajímavou věc, naše vepřové má vynikající chuť a mimo jiné v tom podle nich hraje roli i absence přípravku označovaného jako vakcína Improvac. Ten se dává kanečkům v řadě zemí EU na doporučení zelených inkjekčně, aby se potlačil kančí pach a kanci se nemuseli kastrovat. Určité pižmo ale v mase zůstává. Jste pro, aby i nadále u nás u kastrování kanečků zůstalo? Podle veterinářů to je prý jen vteřinová bolest a pak už je po ní a kaneček se dál normálně vyvíjí a roste, ovšem bez stop hormonů v mase.** Kastrace kanečků stávající metodou se nezasevěním a laikům může zdát surová. Byl jsem tomuto zákroku několikrát přítomen a selátko opravdu při zákroku zakvíčí. Podle mého je to z části i proto, že se prostě na chvíli bojí a neví co se s ním děje. Po navrácení

do jemu dobře známého prostředí mezi ostatní selata se takřka okamžitě uklidní a začne dovádět. Mám pro tuto činnost své přírovnání. Když se holčičkám píchají ouška kvůli náušnicím, také usedavě pláčou, ale tohle nikomu nevadí. V případě kastrace vakcínou Improvac, kterou někteří aktivisté prosazují, není vždy výsledek stoprocentní. Často dochází při tepelné úpravě takto kastrovaného zvířete k nepříjemnému zápachu a uvařené jídlo končí v popelnici. Podle mého je to i jeden z důvodů, proč v některých zemích je spotřeba vepřového na obyvatele podstatně nižší, než je tomu u nás a v okolních zemích. Zákazník ztrácí důvěru ve vepřové a začne se cítit na jiné druhy mas.

► **Jsou prý některé obchodní řetězce co trvají jen na dodávkách českého vepřového, je to tak nebo jen fáma?**

To je pravda. Sám jsem byl na tuto skutečnost našim obchodním partnerem upozorněn. Protože nejsme schopni v dostatečném množství pro něj zajistit pouze prasničky, máme ve smlouvách s dodavateli podmínku, kde se dodavatel zavazuje takto kastrovaná zvířata do Brodu neposílat. Je pro mne zajímavé, že při návštěvě farem v USA jsem se farmářů na tento způsob kastrace dotazoval a byl jsem ubezpečen o tom, že u nich se tento způsob vůbec nepoužívá a použít Improvacu ani neplánují.

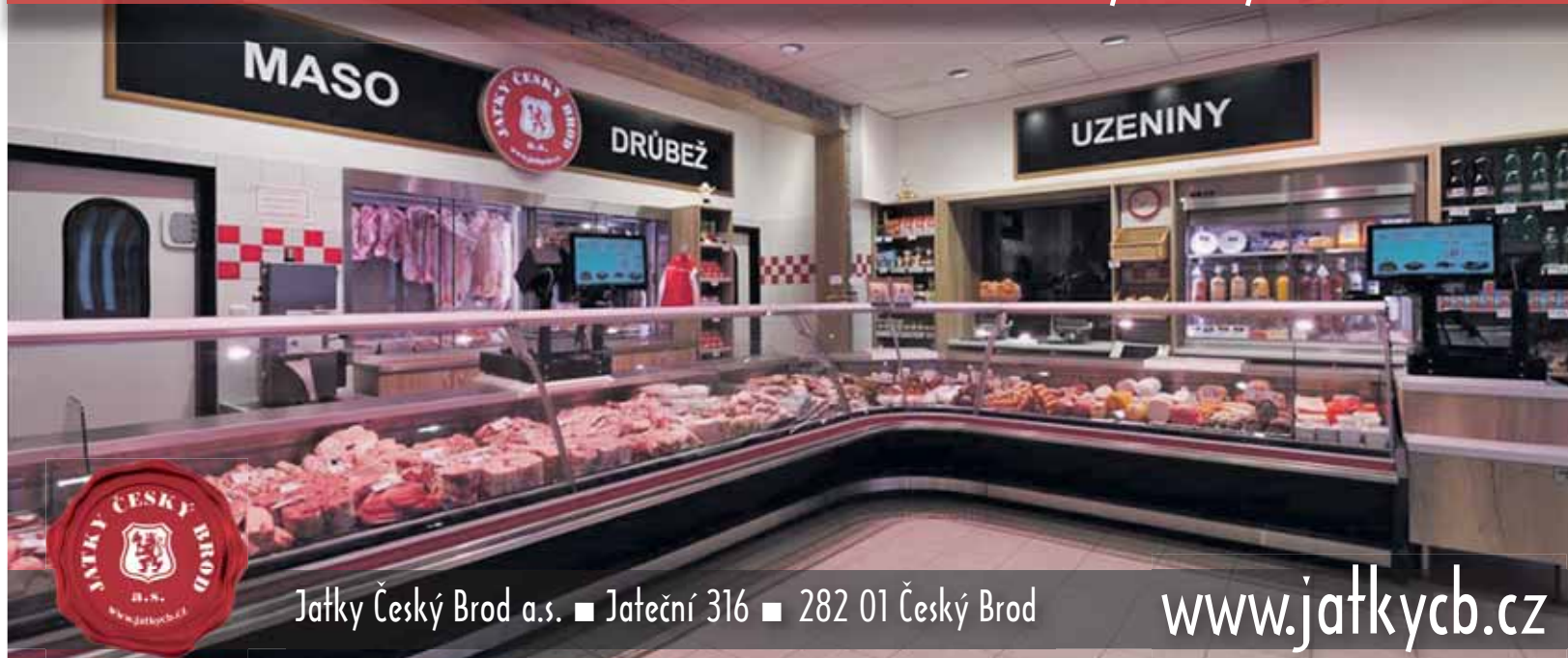
► **Máte nějaké své osobní přání pro tento rok z hlediska Vaší profese?**

Mé osobní přání pro tento rok? Především všem občanům pevné zdraví, rychlý návrat k běžnému způsobu života a ještě jedno, patrně nesplnitelné přání. Začneme se všichni chovat jako Češi. Podporujeme domácí produkci potravin tím, že budeme nakupovat potraviny nejen u nás vyrobené, ale také vyrobené z domácích surovin. To je jedna z věcí, které rozhodují o budoucnosti našich dětí a vnoučat.

Eugenie Línková

PODPORUJEME DOMÁCÍ PRODUKCI POTRAVIN – Jatky Český Brod a.s.

Jatky Český Brod a.s. ■ Jateční 316 ■ 282 01 Český Brod

www.jatkycb.cz

Producent vlastních rajčat i energie

Když se řekne zemědělské družstvo Haňovice, většině lidí se vybaví jejich prvotřídní rajčata, která pěstují celoročně ve sklenících. Ano, také o rajčatech bude řeč, ale nejenom o nich. Zemědělci z Haňovic totiž mají pole působnosti daleko širší – od rajčat, přes chov skotu a prasat až po výrobu plastů. Petr Koukal, předseda představenstva zemědělského družstva, vás s rozsahem činnosti podrobněji seznámí.

► **Srdcem vašeho podniku je bioplynová stanice. K čemu všemu ji využíváte?** Je to tak. Naše bioplynka dokáže zásobovat energií jak samotné družstvo a jeho provoz, tak částečně i skleníky pro pěstování rajčat. Kromě toho slouží také pro podporu vytápění v obecních budovách, konkrétně pak k vytápění obecního úřadu a kulturního domu. V tomto směru jsme tedy, alespoň částečně, soběstační. A efektivnost bioplynové stanice roste v poslední době, kdy se podstatně zdražují ceny energií dodávané ze sítě. A zajímavostí je, že energii z bioplynky využíváme například i při dosušování obilí.

► **Co je k provozu bioplynky potřeba?**

Kromě samotné technologie musíte mít také materiál, z něhož se bude vyrábět bioplyn, který vzniká při naší živočišné výrobě – zabýváme se totiž také chovem krav a prasat. A dále v bioplynce spotřebováváme biomasu z našich polí – kukuřici a podobně. Tohle zelené palivo nám z celkové výměry, kterou naše družstvo obhospodařuje, zabírá něco kolem deseti procent. A to je myslím velmi přijatelné číslo a objem, který dokážeme maximálně využít.

► **Zmínili jste živočišnou výrobu. Jak se jí daří?**

V živočišné výrobě je situace těžká, stejně jako ve všech ostatních podnicích v Česku, které se touto produkcí zabývají. Nejvíce na nás dopadají hlavně nízké výkupní ceny vepřového. Z toho důvodu budeme muset chov prasat ukončit, protože je ztrátový a není možné dlouhodobě tyto ztráty vykrývat z další ekonomické činnosti družstva. Je to bohužel neradostná situace, ale je to tak. Lidé, kteří u nás v chovu prasat pracují, dostali možnost zaměstnání na jiných pozicích v družstvu.

► **A chov ostatních zvířat?**

Dále se zabýváme chovem mléčného skotu. Tam už je

situace trochu stabilnější. Dohromady máme přes osm set kusů skotu, z toho 410 dojníc, které denně vyprodukují kolem dvanácti tisíc litrů mléka, jenž míří do olomoucké Olmy. Letos chceme prostory chovu modernizovat s tím, že stavební práce by měly začít co nejdříve a budou probíhat za provozu tak, aby se výroba nemusela nijak zvlášť omezovat. Prostor, kde chováme skot, potřebujeme rozšířit.

► **Pojďme teď k rajčatům. Nedávno jste zprovoznili nový rajčatomat. Jak funguje?**

Skvěle, docela nás překvapilo, jaký mají lidé o prodejní automat zájem. Jezdí sem místní lidé i zákazníci relativně zdaleka – třeba ze vzdálenosti dvaceti kilometrů. To nás moc těší, protože to dokazuje, že jsou s kvalitou naší produkce spokojeni a že jim stojí za to sem přijet. O rajčatomatu je takový zájem, že plánujeme pořídit ještě druhý kus. Výhodou automatu je, že je dostupný po celý týden a non-stop. Jinak si mohou lidé naše rajčata koupit například u nás v podnikové prodejně.

► **Jak vás vůbec napadlo pěstovat rajčata?**

To souviselo právě s bioplynovou stanicí. Chtěli jsme nějak využít její energii a pěstování rajčat se nabízelo jako ideální řešení. Samozřejmě, že začátky v pěstování nebyly snadné, ale už jsme se zaběhli a produkce rajčat probíhá plynule. Jedeme v režimu biologické ochrany, což je samozřejmě náročnější a pracnější. Původně jsme začínali se dvěma odrůdami rajčat, nakonec jsme se ale rozhodli preferovat odrůdu Angelle. Jeto lepší z hlediska řízení práce, zdrojů i času. Každá odrůda rajčat vyžaduje trochu jiné podmínky a pěstební technologii. Tím, že pěstujeme pouze jednu odrůdu, nám tyto komplikace odpadá a můžeme se soustředit na větší kvalitu a objem, který se lépe prodává.

Petr Koukal, předseda představenstva zemědělského družstva v Haňovicích.

► **V čem konkrétně spočívá bezreziduální produkce v pěstování rajčat?**

Nepoužíváme pesticidy. Místo nich aplikujeme biologickou ochranu ve formě dravých vosiček, ploščic a roztočů. Ti dokážou populaci škůdců udržet na uzdě. Takovéto ošetřování je samozřejmě mnohem pracnější, než kdybychom se vydali cestou chemické ochrany. Musíme například daleko rychleji reagovat na případné napadení rostlin škůdci. Naši snahou je mít produkty v bezreziduální kvalitě a zájem lidí o naše rajčata dokazuje, že jsme se vydali správnou cestou.

► **Kolik zaměstnanců ve sklenících pracuje?**

Kolem třiceti. Každý z nich má na starosti jinou činnost – stříhání, vyvazování a podobně. Většinou se jedná o pracovníky z naší vesnice a blízkého okolí. S produkcí rajčat nám pomáhají také naši okřídlení partáci – čmeláci, kterých takto ročně vysadíme několik desítek tisíc kusů. Roční produkce je kolem 650 tun rajčat s tím, že skleníky zabírají plochu tří hektarů. Samotné skleníky jsou konstruovány tak, aby vydržely i vrtochy počasí. O vnitřní klima se zase stará automatika, která udržuje optimální teplotu, vlhkost a dobu svitu.

► **Kromě zájmů lidí dokazuje kvalitu rajčat i několik udělených certifikátů. O které přesně jde?**

Zvítězili jsme například v anketě Potravin Olomouckého kraje. Dále jsme nositeli značky kvalita Klasa, Regionální potravina a aktuálně jsme také obdrželi mezinárodní a prestižní certifikát Bez pesticidů. Tato certifikace je velmi přísná a řídí se standardy španělské firmy Zerya. Certifikát je potřeba každoročně obhájit. Těch ocenění a titulů máme víc.

► **Už jste zmínil, že část energie pro skleníky berete z bioplynky. Jak je to s vodou?**

Vedle skleníků máme velkou nádrž, která slouží pro zachycování dešťové vody ze střešních skleníků a také z některých dalších budov přilehlého střediska Haňovice. Můžu říci, že v této oblasti jsou skleníky prakticky soběstačné. Předloni, kdy byl hodně mokrá rok, jsme

Družstvo se zaměřuje na pěstování odrůdy Angelle.

ře vaše družstvo podniká. Můžete přiblížit i další výrobu, kterou se zabýváte?

Věnujeme se také výrobě plastů, a to ve dvou oblastech. Tou první jsou průmyslové profily do filtrů vzduchotechniky. Druhou částí je výroba tiskových strun do 3D tiskáren, a to pod vlastní značkou Filament PM. Dokážeme vyrobit struny z různých materiálů přesně podle požadavků zákazníka, umíme různé barvy strun, zkrátka přesně to, co zákazníci požadují. S výrobou 3D strun začalo družstvo v roce 2013 a dnes máme v nabídce struny z celkem třinácti různých materiálů. Výrobky dodáváme do celého světa přes síť spolupracujících distribu-

tori. Ale i v suchých letech, které jsou stále častější, dokážeme s dešťovou vodou vystačit.

► **Když jsme u energií, jak se zdražují vstupy do zemědělské výroby?**

Enormně, třeba hnojiva zdražila několikanásobně. K tomu je potřeba připočítat rostoucí ceny pohonných hmot i dalších energií, zejména pak plynu, který slouží jako palivo pro naši novou kogenerační jednotku. Na to samozřejmě budeme muset nějak reagovat. Je to vlastně obdobná situace, jako například v průmyslu, stavebnictví nebo v oblasti služeb.

► **Zemědělská výroba není ale jedinou oblastí, ve kte-**

rů, v USA provozujeme vlastní konsignační sklad.

► **Jak na provoz družstva dopadla celosvětová epidemie covid-19**

Promítla se hlavně do personální politiky. Nejhorší situace byla na podzim, kdy byla velká část zaměstnanců nemocná nebo v karanténě. Tehdy jsme jeli opravdu nadoraz. Teď už je stav stabilnější a daří se nám to zvládat. Samozřejmě probíhá pravidelné testování zaměstnanců na covid-19. Jinak u nás pracuje 125 lidí a vždycky jsme dávali přednost místním a kmenovým zaměstnancům před zaměstnáváním agenturních pracovníků.

Jaroslav Kropáč

INZERCE

Každé rostlince se věnují pečlivě ruce pracovníků. Ve sklenících jich pracuje kolem třiceti.

Šťavnatá chuť z Haňovic

Vytváříme užasnou chuť rajčat bez pesticidů!

Naším záměrem je pěstovat cherry rajčata nejen s výbornou chutí, ale také s něčím navíc. Tímto benefitem je produkce bez zbytku pesticidů, která je srovnatelná s BIO produkty, popřípadě s produkty pro dětskou výživu. V prosinci roku 2020 jsme úspěšně získali prestižní mezinárodní certifikaci, která dokládá, že rajčata pěstovaná s touto certifikací zaručeně neobsahují zdraví ohrožující zbytky pesticidů. Vybrané odrůdy, pěstování a péče našich odborníků zaručují rajský požitek - díky šetrné a udržitelné produkci jsou naše rajčata dostupná po celý rok.

Naše ocenění

vice na www.rajcatahanovice.cz

Katastrofa s jídlem není jen pohružkou

Zatímco předchozí prezident AKČR Zdeněk Jandejsek se v přední části novin vyjadřuje věcně k dopadům Green Dealu neboli Zelenému dokumentu EU a vysvětluje velmi špatný dopad zejména na české zemědělce, jeho předchůdce Jan Veleba zase komentuje demonstraci zemědělců. Ta se konala v několika etapách, v Praze začátkem února před budovou předsednictva vlády a za několik dní po té vyjeli zemědělci se svou technikou na další protestní demonstraci v jednotlivých okresech republiky. Důvodem je podle Jana Veleby nový návrh této vlády na agrární politiku v letech 2023-2027, která jeho slovy povede k dalšímu snížení výroby s dopady na potravinářský průmysl, dojde k novým záborům půdy pro stavby stovek skladů a ceny potravin už budou zcela v rukou zahraničního obchodního velkokapitálu. Obává se navíc, aby vláda nejednala podle „diktátu“ Asociace soukromého zemědělství a zdůraznil, že jeho podíl na zemědělské produkci činí pouze 2 %. Řekl, co vyčítá premiérovi, a zhodnotil, jak média informovala nedostatečně o nedávném protestním shromáždění zemědělců.

Demonstraci svolala na úterý 11. února 2022 Agrární komora a Zemědělský svaz. Začala navečer v 17:30, čítala podle odhadu policie 4500 zemědělců. „To je rozhodně úspěch a je úměrný skutečnosti, že příchodem nového premiéra a nového ministra zemědělství se ocitli živitelé českého národa v nepřátelském prostředí! Jak jinak hodnotit přístup nové vlády, nového ministra zemědělství, který pracně vyjednaný Strategický plán Společné zemědělské politiky ušitý na realitu Českého zemědělství hodil do koše, s Agrární komorou a Zemědělským svazem se nebaví a s minoritou Asociace soukromého zemědělství připravuje antiplán. Nejde o změny, ale o potopení, další snížení zemědělské produkce, další snížení potravinové soběstačnosti, zkrátka rozvrátí,“ hodnotí přístup vlády k zemědělcům Jan Veleba. O co v návrhu vlády jde vysvětlil Jan Veleba následovně: „Vláda chce na prvních 150 hektarů dát tzv. redistributivní platbu 23 %, to je 4000 Kč na hektar. Sousední Německo dává 1820 Kč/ha (70 euro). K tomu je možno dát pro začínající zemědělce do 40 let dalších 3640 Kč/ha, Německo dává 1820 Kč/ha (70 euro). K tomu, když má pozemky v ekologickém programu, tak celkový součet dotací na 1 hektar půdy je cca 25 000 Kč! Vezměme například začíná-

jícího eko zemědělce, který pěstuje ekologický kmín. Náklady na 1 hektar formou služeb cca 5000 Kč, dotace uvedených cca 25 000 Kč. To se rozebere půda všem zemědělcům i rodinným farmám a produkce z ní bude minimální – ekologický režim není, dotace nejsou podmíněny produkcí! Plocha do 150 ha všech podniků v ČR, tedy způsobilé hektary celkem, je 1,24 milionu hektarů, to je jedna třetina půdy. Prostor dostatečný při takto lákavých možnostech dotací na to, aby se agrární soustava České republiky rozložila. Ostatně sám pan ministr Nekula mluvil 27. října v rozhovoru pro server Seznam Zprávy o možných fatálních důsledcích a varoval před destrukcí českého zemědělství. To ještě nebyl ministr, teď v nové roli mluví o vychýleném kyvadlu“.

Je často demonstranty vyslovovaný pojem kolaps výroby přehnaný?

Jan Veleba jej ale sdílí a dodává: „Ano, ta obava je na místě. Pokud vláda skutečně předělá Strategický plán Společné zemědělské politiky podle diktátu Asociace soukromého zemědělství (celkově má podíl 2 % zemědělské produkce), pak dojde k dalšímu snížení výroby, zejména živočišné. Zkušenosti ekonomové a provozáři odhadují propad o cca 20 %, což by znamenalo

opravdu kolaps. Znamenalo by to ale také kolaps potravinářského průmyslu, který nebude mít kvalitní domácí suroviny (například jatečná prasata) a dopady na terciální sektor, tedy služby – výzkum, školství, krmivářský a chemický průmysl, šlechtění. Vedle toho přijdou další zábery půdy pro stavby dalších stovek skladů nutných pro skladování dovážených potravin, neboť další snížení české produkce (soběstačnosti) musí být nahrazeno ze zahraničí. Jinými slovy ztratíme kontrolu nad tím, co jíme a staneme se vazaly obchodního velkokapitálu. Takovou politiku vlády pokládám za čirý voluntarismus, za jehož důsledky by měl někdo nést zodpovědnost. Kdo, to je jasné – předseda vlády a ministr zemědělství. A pokud se k ní nebudou hlásit, tak jim k tomu holt musíme pomoci, s čímž už začínáme. Je to nutné, protože občané nemají informace, supermarketů přetékají zbožím a živitelé tohoto národa jsou nuceni dál snižovat svoji výrobu. Úterní demonstrace před Strakovkou byla, řekl bych, jenom taková generální zkouška, bohudík zdařilá. Reakce vlády je úskok k oklamání veřejnosti, a tak přišly akce větší, v druhé polovině týdne ve všech krajích, nic jiného nezbyvá. Frekvence jednání vrcholných orgánů Agrární komory a Zemědělského svazu a reprezentantů územních

Jan Veleba nevidí optimisticky budoucnost našeho zemědělství a potravinářství

organizací těchto nevládních institucí se po pokračující ignoraci vlády, kterou považujeme za výsměch, výrazně zrychlila. V podstatě se jedná nonstop a zmíněná společná celostátní akce Agrární komory a Zemědělského svazu, která proběhla koncem druhého únorového týdne, byla velmi dobře připravena.

Zemědělcům netřeba děkovat za dobrou zásobenost trhu i v době koronavirové

Co je ale víc než zarážející, vláda i po dvou velkých zemědělských demonstracích odmítla s těmito stavovskými organizacemi jednat. Pan premiér, který si tolik zakládá na image slušného a distinguovaného politika, nejenom že s Agrární komorou, která je ustavena spolu s Hospodářskou komorou zákonem, nejednal, lépe řečeno jednat odmítl, ale nezaznamenal jsem nikde, že by se v celé plejádě „covidového“ děkování jednotlivým profesím za udržení chodu pracovišť zmínil o zemědělci. Jsme pro něho skutečně pól? A vysvětlení? Když si analyzuji jeho zatímní vystoupení, tak docházím k závěru, že jsou bezobsažná. Jak jinak hodnotit konkrétně jeho věty, které se týkaly zemědělství, a jeho úvodním vystoupením ve Sněmovně při žádosti o důvěru vládě. Cituji: „Významným momentem, který určitě ocení široká veřejnost, bude snaha vlády snížit užívání umělých hnojiv

a pesticidů ve prospěch organických hnojiv. Tuto politiku ocení zejména generace, které přijdou po nás.“ Nevím, kdo takové hlouposti panu premiérovi psal, nejspíš politický náměstek, ministr těžko. Musím znovu připomenout, že průmyslových hnojiv (výraz „umělá hnojiva“ se používal v období první fáze JZD) spotřebují čeští zemědělci 124 kg čistých živin (N, P, K) na hektar orné půdy, sousední Německo 220 kg, Holandsko 240 kg atd. A pesticidy? Tam je rozdíl ještě drsnější – my máme spotřebu pouze 1,89 kg účinných látek na hektar zemědělské půdy, Německo 3,45 kg a třeba Španělsko, odkud dovážíme hodně potravin (vepřového masa), 5,65 kg! Není třeba být velkým odborníkem, abychom pana premiéra označili jako amatéra, který se s odborníky z Agrární komory nebaví a směřuje české zemědělství a české potravinářství ke snížení kvalitní a zdravé domácí produkce ve prospěch dalších dovozů potravin, kde si oněch pesticidů a „umělých hnojiv“ užijeme v násobcích. Myslím si, že tuto politiku „ocenit“ už stávající generace, že nebude třeba čekat na ty další,“ uvedl Jan Veleba.

Ostrá výtka soukromého zemědělce z Chrudimska

Během demonstrace zaznívaly i názory mnoha lidí z provozů a bylo jedno zda velkých nebo malých. Jedním z nich byl i předseda představenstva Agrární komory Chrudim Jaroslav Kopista, jeho rod pracuje na půdě nepřetržitě od roku 1629 a Jaroslav Kopista je čistý soukromý rolník, který má k půdě a k zemědělství hluboký vztah. „Trh s potravinami je ze 75 % ovládan 11 obchodními řetězci, které nevybíravými způsoby tlačí na české dodavatele a zároveň preferují zahraniční dodávky, např. vepřové maso,“ uvádí také Kopista a dodává: „Zřejmě někomu vyhovuje dovoz k nám vepřové ze Španělska a případných jiných vzdálených destinací, třeba přes celou EU. Tento stav je obzvláště pikantní v dnešní

době, která řeší při každém sebemenším kroku uhlíkovou stopu.“ Co na to říct? Slovo si opět bere Jan Veleba. „Nic jiného než dovážet k nám vepřové ze Španělska, nám totiž nezbyvá. Když vezmeme jeho produkci v tunách živé hmotnosti, tak v roce 1990, kdy jsme byli na vrcholu, tak ho tato malá země vyprodukovala 763 tisíc tun a v roce 2020 už jenom 294,6 tisíce tun. Zatímco my živočišnou výrobu postupně likvidujeme a u prasat přijde za minulý a nadcházející letošní rok další propad z důvodu těžké ztrátivosti odvětví, tak země staré evropské patnáctky několikrát násobně živočišnou produkci zvyšovaly. Španělsko se speciálně vypracovalo ze země nesoběstačné ve vepřovém masu v zemí výrazně exportní, neboť to došlo na soběstačnost 340 %! No a v prostředí společného a volného trhu EU je výsledek pro nás jasný a na uhlíkovou stopu nikdo ani nevzdechne.“

Eugenie Línková

Několik statistických čísel o současné struktuře českého zemědělství:

Právnícké osoby obhospodařují 2,45 milionu hektarů zemědělské půdy, to je 69,5 %, přičemž průměrná výměra jednoho závodu činí 477,6 hektarů. Máme u nás 516 zemědělských družstev, 3445 spol. s r.o., 741 akciových společností. Z tohoto jednoduchého výčtu každý vidí, že Agrofert, jemuž se přičítá hlavní záber v našem zemědělství je jenom zástěrka, páteř českého zemědělství je jinde. Fyzické osoby, je jich 42 037, obhospodařují 1,07 milionu hektarů zemědělské půdy, respektive 30,5 % a jejich průměrná výměra činí 25,5 hektarů. První skupina, právnícké osoby drží rozhodující stavy hospodářských zvířat, absolutní majoritu – 91 % dojníc, 95 % prasat, 94 % drůbeže. A toto chce nová vláda ničit.

Špatné je posuzovat zemědělce podle toho z jak velké firmy jsou

Co se nyní děje se zemědělstvím v Česku nesdílí bez rozčarování Jaroslav Vaňous, pětapadesátiletý předseda Zemědělského družstva Sloupnice. I na jeho na podnik, který řídí dopadnou omezení, která se vláda premiéra Petra Fialy chystá uvalit na velké zemědělské společnosti. Podle Vaňouse to ohrozí produkci potravin v Česku. Stejně jako Agrární komore či Zemědělskému svazu ČR mu vadí, že by zemědělci měli být posuzováni podle toho, jak mají velké firmy, víc než podle toho, jak hospodaří a chovají se ke krajině a přírodě.

Sloupnické družstvo na Svitavsku obdělává téměř tři tisíce hektarů. K tomu chová necelou tisícovku krav na třech mléčných farmách a vyprodukuje 500 tun vepřového ročně. Mezi zemědělskými podniky se tedy nejedná o žádného kolibříka. Vládní „bič“ na velké

zemědělské podniky tak dopadne i na něj.

Vítěz soutěže Odpovědně ke krajině

Sloupnické družstvo vzniklo transformací v roce 1992 z původních sedmi družstev založených koncem 40. let

minulého století. Má 370 členů. Někteří jsou majitelé pozemků, restituenti, zaměstnanci nebo obojí. Družstva se 118 zaměstnanci a obratem 311 milionů korun v roce 2021. O tom, že jsou středně velký podnik, podle něj svědčí i kritéria stanovená Evropskou

komisí, která má za středně velké podniky ty do 250 zaměstnanců. Družstvo loni v říjnu zvítězilo v soutěži Odpovědně ke krajině, kterou vyhlásil Zemědělský svaz ČR a v hodnotící komisi byli zástupci ministerstev životního prostředí a zemědělství a jejich výzkumných ústavů. Do krajiny družstvo ze svého investuje stovky tisíc korun ročně. K tomu zhruba 200 tisíc korun dává na spolkovou činnost a ve školách zajišťuje pravidelné agroenvironmentální kroužky. To, co se jinde snaží ekologové marně zavádět, jako například berličky, tedy bidýlka pro dravce na polích, tady běžně používají už dlouhá léta. O to méně pak

mají hrabošů, kteří by jim ničili úrodu.

Vychýlí se kyvadlo do extrému?

Přesto se teď musí bát o své budoucí živobytí. Dotace v posledních letech rozhodují o tom, zda je družstvo v zisku, nebo ve ztrátě. Jen loni na základních dotacích, jako je platba na plochu (SAPS) a platba za správné hospodaření (takzvaný greening), získalo 16 milionů korun.

Současná vláda avizovala, že velkým podnikům zkrátí dotace víc, než schválila vláda Andreje Babiše ve strategickém plánu ke Společné zemědělské politice. Ta určí, jak

budou v letech 2023 až 2027 zemědělcům rozdělovány peníze z evropských zdrojů.

„Dotační kyvadlo se v předcházejícím období vychýlilo směrem k velkým podnikům, my to kyvadlo nyní budeme vracet do rovnovážné polohy,“ řekl nový ministr zemědělství Zdeněk Nekula při svém jmenování. Zároveň zdůraznil, že nechce kyvadlo „vychýlit do druhého extrému“.

Zemědělské družstvo Sloupnice je však příkladem toho, že by k novému vychýlení mohlo dojít a dopadnout také na velké množství podniků, které se neprovínily ničím jiným než svou velikostí.

(egi)

ŠKROBÁRNA BATELOV

Instantní produkty pro okamžitý výsledek

Potravinářsko-zemědělský holding Mráz Agro v uplynulém roce nedaleko Jihlavy dokončil investici v hodnotě 130 milionů korun a otevřel dveře jedinečné výroby nejen u nás, ale i v celé střední Evropě. Škrobárna Batelov je po Škrobárně v Červené Řečici u Pelhřimova druhým podobným provozem v portfoliu této rodinné společnosti. Její potravinářská výroba se specializuje na modifikaci a sušení velmi náročných, citlivých a vysoce viskózních materiálů, a to od škrobových suspensí po pekařské kvásky. „Defakto z libovolného tekutého či kašovitého produktu jsme schopni vyrobit kvalitní suchý produkt, rychlo-rozpustný jak ve studené, tak teplé vodě při zachování jeho esenciálních vlastností. V současnosti mimo vlastního výrobního programu realizujeme každý měsíc jednu až dvě zkoušky nových produktů pro partnery z řad nových zákazníků či zájemců o sušení jejich vlastního produktu,“ říká Mgr. Vladimír Mráz, ředitel společnosti Mráz Agro.

Technologie sušení

Srdcem batelovské škrobárny je moderní válcová sušárna dodaná společností Andritz-Gouda. Cílem projektu od počátku bylo mít možnost vyrábět co nejširší škálu produktů: „Věřím, že sami dnes ani nevíme, jaké produkty můžeme za několik let vyrábět. Musíme na to ale být připraveni.“ Dodaná sušárna je vybavena dvěma válci s povrchem z tvrdého chromu. Každý z nich je vybaven několika menšími nanášecími válci, tzv. aplikátory, které jsou průběžně zchlazovány a zajišťují lepší hnětací účinek při sušení produktů s větší viskozitou. Oba velké válce lze zároveň oddělit tak, že stroj v Batelově umožňuje všechny varianty válcového sušení od dvou jednoválců sušících samostatně se zapojením aplikátorů až po jednoduchý dvouválec s nátokem doprostřed.

Instantní mouky a předželatinizované „pre-gel“ škroby

Zatímco většina běžných instantních mouk na trhu vzniká tzv. extruzí, instantní mouky z Batelova vznikají formou želatinace. Mouka je v turbo-mixéru smíchána s vodou a vzniklá suspence je lineárně nanášena na jednoválcové

sušárny. Variabilním dávkováním mezi nanášecí válečky je tato suspence aplikována na velkoobjemové válce předehřáté na požadovanou teplotu. Zatímco voda se během rotace na válci z materiálu vysuší, mouka se na válcích předvaří a získá požadované instantní vlastnosti. Díky této úpravě mají instantní mouky z Batelova výrazně vyšší absorpční vlastnosti a oproti extrudovaným instantním produktům mohou díky sníženému dávkování přinést úsporu v jejich spotřebě, při zachování požadovaných vlastností.

Pro cukrářský a pekařský průmysl Škrobárna Batelov nabízí např. termicky modifikované (tzv. předželatinizované nebo „Pre-Gel“ škroby), patří do kategorie škrobů

Výroba termicky modifikovaného kukuřičného škrobu

bez E čísla. Tato kategorie produktů se dělí podle vstupní suroviny, a to v základu na škroby pšeničné, kukuřičné a bramborové, které nachází velké uplatnění při výrobě směsí pro přípravu cukrářských krémů, vylepšují

strukturu třešňového těsta nebo slouží jako vazný prostředek pro bezlepkové výrobky.

Speciální bramborové maltodextriny

Vývoj a aplikaci nových produktů v potravinářství má ve společnosti Mráz Agro na starosti Ing. Martina Stulíková, která nám o vybraných aplikacích pověděla více: „Naše produktové portfolio maltodextrin slouží již mnoho let jako základní stavební kámen pro výrobu iontových nápojů pro sportovce a těžce pracující, pro zajištění okamžité využitelné energie z lehce stravitelného zdroje. Z důvodu štěpení maltodextrinu až v tenkém střevě, dochází k prodloužení přísunu energie pozvolným

tempem, což je pro zatížený organismus velmi žádoucí. Vzhledem k možnostem balení těchto produktů, jsme schopni zásobovat jak velké výrobce, tak i obchody pro sportovce a zdravé výživy, díky maloodběratelskému balení. V současné době dodáváme zejména bramborové maltodextriny v rozpětí DE 5-20 %, vždy záleží na požadavku zákazníka. Další oblastí využití maltodextrin pro své specifické vlastnosti je výživa onkologických pacientů, pacientů s poruchou příjmu potravy nebo při nechutenství. Z našeho současného portfolia se konkrétně jedná o produkt MTDX-50, který se využívá pro podávání ústy nebo nosogastrickou sondou. Maltodextriny řady MTDX nacházejí uplatnění také při výrobě cukrovinek a čokoládových směsí. Mezi významné vlastnosti patří použití maltodextrin jako náhrady části tuku při výrobě krémů v cukrářských výrobkách. Zde slouží pro odlehčení krémů a k redukci příjmu tuků různého typu.“

Experimentujte s chutí! I váš produkt může být instantní

Část výrobní kapacity v Batelově je určena pro vývoj a zkoušky nových produktů. V možnostech válcových sušáren společnosti Mráz

Agro je usušit téměř jakékoliv tekuté látky, včetně vysoce viskózních, až kašovitých. Možnost úpravy teplot při sušení nám umožňuje sušit i při nízkých teplotách a díky tomu se vyhnout poškození teplotně senzitivních surovin, zachovat vitamíny a zabránit poškození bílkovin. Produkty vhodné k sušení na válcových sušárnách najdeme i v oblasti „baby food“, kde se jedná o dětské příkrmy založené na cereáliích (kaše) nebo ovoci (přesnídávky) ale i v oblastech jako jsou mléčné výrobky, živočišné proteiny, drinky založené na cereáliích, ovocné šťávy nebo např. polévky.

Škrobárna v Batelově je schopná produkovat až 1 500 tun instantních škrobů či jiných sušených produktů ročně. „Naši produkci nelze srovnávat s klasickou škrobárenskou výrobou,“ říká Mgr. Vladimír Mráz. „Modifikace a úprava vlastností vstupních materiálů probíhá odlišným způsobem než výroba nativního škrobu. Některé produkty vyžadují velmi citlivé zacházení, a to kvůli požadavkům na cívovou chuť či barvu. U většiny produktů se pohybujeme produkčně zhruba na 180-220 kg/h, u náročnějších produktů pak kapacita výroby klesá úměrně s časem, po který se produkt musí sušit, aby dosáhl požadovaných vlastností.“

Tým Mráz Agro CZ

Pohled na moderní válcovou sušárnu

Kontrola kvality sušeného materiálu

**Škrobárna
Batelov**

Termicky modifikované škroby

Dáváme škrobu přidanou hodnotu

Instantní mouky

Požitek z okamžitého výsledku

Smluvní sušení

Experimentujte s chutí

BUDOUCNOST VYCHÁZÍ Z MINULOSTI...

www.skrobarnabatelov.cz

MrázAgro

Světová potravinová cena World Food Prize

Velkolepá budova Iowa State Capitol v Des Moines v Iowě je místem každoročního říjnového ceremoniálu, na kterém je předána Světová potravinová cena World Food Prize ve výši 250 000 dolarů nejnovějším laureátům. Ceremoniál údajně soupeří s Nobelovou cenou ve Švédsku a Norsku a přiláká často více než 800 zahraničních hostů. Každý rok vystupují na pódiu světoví umělci, aby uctili laureáta Světové ceny za jídlo, a událost je vysílána živě televizí. Vloni v říjnu tuto prestižní cenu uznávanou na celém světě jako pomoc i proti potravinové nouzi převzala během ceremoniálu v Capitolu v Des Moines Dr. Shakuntala Haraksingh Thilsted a to za svou vlivnou práci v oblasti výživy, ryb a vodních potravinových systémů. Detaily spojené s touto cenou přinášíme jako jediní v ČR v novinách Agrární a Potravinářský obzor ve víře, že si nejen odborná veřejnost, ale i vládní představitelé vezmou z této ceny ponaučení o nesmírném významu potravinové pomoci ve světě a velkému významu zemědělství pro život na této planetě.

Thilsted zahájila svou kariéru jako první a jediná žena na ministerstvu zemědělství, půdy a rybolovu na ostrově Tobago a nyní slouží jako globální vedoucí pro výživu a veřejné zdraví ve WorldFish, globálním výzkumném centru CGIAR se sídlem v Malajsii. Její práce vede WorldFish a další výzkumné instituce k tomu, aby spolupracovaly na přetvoření potravinových systémů tak, aby plnily cíle udržitelného rozvoje OSN.

Významná podpora výživy dětí a matek

Dr. Thilsted je první ženou asijského původu, která získala Světovou potravinovou cenu. Byla první, kdo zkoumal nutriční složení malých plovárních druhů ryb, které se běžně vyskytují a konzumují v Bangladéši a Kambodži. Její výzkum ukázal, že vysoké hladiny mnoha základních mikroživin a mastných kys-

lin v těchto cenově dostupných a místně se vyskytujících potravin nabízejí spolehlivý a dobrý vývoj dětí v prvních 1000 dnech života a podporují i výživu a zdraví jejich matek. Od tohoto průlomu pokračovala ve vývoji přístupů citlivých na výživu a inovací v oblasti výroby, distribuce a spotřeby potravin, které zlepšily stravu, výživu a životybyť milionů zranitelných žen, mužů a dětí žijících v zemích s nízkými a středními příjmy v Asii, Africe a Tichomoří. Její průkopnická práce v oblasti výživy v zemích s nízkými a středními příjmy v Asii a Africe ukazuje, že rybí a vodní potravinové systémy jsou nedílnou součástí produkce potravin, místní stravy, kultury, zdraví dětí a matek a obecné pohody. Její vědecké poznatky ukazují, že ryby a vodní potraviny musí hrát důležitější roli v budoucích intervencích zaměřených na výživu populace zejména v chudých státech Je

Slavnostního předávání cen laureáta Světové ceny za potraviny se zúčastnil i Kofi Annan

Shakuntala Haraksingh Thilsted se narodila 1949 v San Fernando, Trinidad a Tobago

Norman E. Borlaug

jí navíc připisován vývoj rybníčního polykulturního systému, nákladově efektivního a ekologicky udržitelného způsobu chovu malých a velkých druhů ryb společně jak v rybnících, vodních útvarech ale i rýžových polích.

Podpora národního cíle porazit hlad v Bangladéši

Tato inovace podnítla rozsáhlý posun směrem k produkci akvakultury v Bangladéši. Kromě toho to vedlo bangladéšskou vládu k uznání systému rybníkové polykultury jako kritické inovace pro splnění národních cílů porazit hlad, podvýživu, nerovnost pohlaví a chudobu. Jen pro zajímavost stojí za to i uvést, že v Bangladéši dodávají drobní zemědělci většinu produkce ryb ze čtyř milionů domácích rybníků v zemi.

Thilsted také zjistila, že tyto produkty jsou samy o sobě výživovými elektrárnami a když jsou konzumovány s jinými potravinami, také pomáhají zvýšit absorpci nebo biologickou dostupnost dalších základních mikroživin, které se nacházejí v zelenině a rýži, jako je železo a zinek. Doktorka Thilsted tak posouvá číselník globálních přiběhů o produkci potravin k vyšším potravinovým systémům s dopadem na správnou výživu miliard lidí. Rodačka

z Trinidadu a Tobaga a občanka Dánska získala bakalářský titul v oboru tropického zemědělství na Západoindické univerzitě. Postgraduální a doktorské studium fyziologie výživy absolvovala na Kodaňské univerzitě.

Světové osobnosti na slavnosti vyhlášení World Food Prize

Akce, která se koná v Des Moines v Iowě v USA už řadu let a pravidelně přitahuje více než 1 000 účastníků z více než 50 zemí, byla označována jako "přední konference na světě o globálním zemědělství". V Borlaugském dialogu vystoupila řada slavných mezinárodních řečníků, včetně generálního tajemníka OSN Ban Ki-moon, předsedy AGRA Kofiho Annana, jeho výsostné princezny Haya bint Al Hussein, bývalého premiéra Tonyho Blaira a Billa Gatese, který zahájil svou mnohamilionovou iniciativu na pozvednutí Afriky na Světové potravinové ceně v roce 2009.

Úsilí Iowanů o zmírnění hladu doma i v zahraničí

Den před předáním Světové ceny za potraviny se koná v Iowě v totéž Capitolu v Des Moines Summit o hladu. Toto jednodenní setkání, organizované nadací World Food Prize

Foundation, založené v roce 2006 nositelem Nobelovy ceny doktorem Normanem E. Borlaugem, se všemi čtyřmi žijícími guvernéry Iowy vzdvihuje úsilí Iowanů o zmírnění hladu doma i v zahraničí. Akce, která je zdarma a přístupná veřejnosti zahrnuje workshopy s představením potravin používaných organizacemi bojujícími proti hladu k nasycení ohrožených lidí na celém světě. Při této příležitosti byl v roce 2006 umělecky ztvárněn Medailon Normana E. Borlauga a byl udělen doposud pouze 10 osobám a institucím.

Iowa State University a prof. John J. Pesek

Pro zajímavost zbývá už jen dodat, že jednou z oceněných institucí Medailonem Normanem E. Borlauga je i Iowa State University, která medailon obdržela v prosinci 2019 a doyen této univerzity profesor John Pesek, mezinárodně uznávaný agronom-biochemik a spolupředseda řady významných odborných konferencí před 15 roky navštívil Prahu a setkal se v té době s prezidentem Agrární komory ČR Ing. Janem Velebou a projevil jediné přání, navštívit pole s řepkou. Jako jeho doprovod jsme tak měli možnost být v době květu žlutých lánů s touto plodinou

přítomni památného výroku tohoto vědce, který po vystoupení z auta objal ve své náručí desítky těchto rostlin a s vydechnutím dodal, jak nám závidí tuto nádhru. Uvedl, že Iowa má hlavně monokultury soji, kukuřice a obilovin, ale na řepku nemá půdně-klimatické podmínky a to nám závidí. U nás je tomu naopak a vyslovil přání, aby si řepky i náležitě hleděli. Zbývá jen dodat, že tomuto vědci, zakladateli Národní laboratoře pro zemědělství a životní prostředí na Iowa State University, nechali vládní představitelé s odbornou veřejností za jeho života vybudovat budovu s čestnou deskou Memory of prof John J. Pesek kde se za jeho aktivního přístupu pořádaly odborné konference. Byl to právě tento profesor z Iowy, čtvrtým kolem Moravák, kdo nás přivedl ke každoročnímu sledování této tak významné ceny, o níž se bohužel u nás prakticky neví. Zemřel 11. února 2019 ve věku 98 let kdy právě dokončil svou knihu vzpomínek na jeho život zasvěcený nejen vědě, ale i Výboru pro lidské vztahy. Právě i on byl velkým podporovatelem Světové potravinové ceny a nás v České republice zasvětil do jejího obrovského významu při řešení a hlavně odstraňování hladomorů.

Eugenie Línková

THE WORLD
FOOD PRIZE

Skutečné VIP osobnosti z domova i ze světa

Naší mladé generaci jsou často v různých magazínech dáváno za vzor tak zvané VIP osobnosti z řad herců a zpěváků. My starší je z valné části vůbec neznáme, mnozí z nich se doposud ani ničím významným neproslavili a s podivem zjišťujeme, že ti skutečně zajímavé lidé, co doma i ve světě něco extra dokázali jsou lidově řečeno pasé. Zastávím se proto ráda u profesora Johna J. Peška ze Zemědělské univerzity v Iowě, přesně z Iowa State University se sídlem v des Moines, kde řada zemědělských expertů z ČR po roce 1990 absolvovala stáž a pan profesor v té době již penzinovaný, ale stále velice aktivní, měl tyto stážisty na starost. Pamatuji se, jak na uvítanou v pokoji hotelu kde jsem po dobou stáže bydlela, byla na stole na uvítanou krásná kytice a u ní stálo česky Dobrou chuť. Pan profesor byl sice už třetím tak zvaným „kolenem“ Moravanů co se v předminulém století vylodili v Americe, aby tam začali nový život, ale česky už prakticky neuměl. Prozradím na něj, že se ale v té době začal o češtinu aktivně zajímat a během takových 8-10 let byl schopen mluvit aktivně mateřtinou pra pra rodičů z jižní Moravy.

Profesor John J. Pesek z Iowa State University se sídlem v des Moines

Byl velmi erudovaným vědcem a na agronomické fakultě v des Moines založil katedru Udržitelného zemědělství a následně i laboratoř s velmi vyspělou technikou, kde o pár let později pomáhal na vzorcích rozkládat příčinu vzniku hromadného zatažení nemoci šílených krav tak zvané BSE z Německa do ČR vlivem nedokonalé ošetřených masokostních mouček. Pomohl tak dodat reportážím na toto téma na vědeckém zdůvodní a přidal jasné argumenty. Nakazlivé částice co způsobují její nemoc, priony nebyli teplozně umrtvené, ale dál si žily svým životem v krmivu co se dávalo skotu a jako odstředěný tuk se dokonce přidávalo telatům do náhražky za mléko. Spor za několik milionů tak tenkrát Deník Bohemia s německou firmou co tuto katastrofu zavinila vyhrály a dík, nesporně mimo jiné, patřil právě i profesorovi Peškovi co obratem posílal výsledky šetření.

Co mne ale taky na místě samém nesmírně překvapilo? V iowské univerzitní knihovně nechyběly ani české odborné magazíny, v té době tam byly i svazky Řeznicko/uzenářských novin, u jejichž zrodu jsem stála a John Pesek mne v knihovně vítal máváním jejich svazky co nechával překládat. Tenkrát byl totiž zájem spolupracovat s naším svazem řezníků a zástupce další katedry této univerzity taky k nám přiletěl a proběhla velmi zajímavá

jednání. Netrvalo taky dlouho a i pan profesor navštívil Českou republiku s rozhodnutím zapátrat na Moravě po předcích co se mu i podařilo. Tenkrát přijal i setkání se zástupci Agrární komory ČR, s jejím prezidentem Janem Velebou a já jej krátce provázela za polními zajímavostmi s hlavním cílem spatřit v květu řepku. Bylo to v období právě rozpuku do krásné žlutě a John Pesek to taky patřičně ocenil. Již tehdy jsem si všimla, jak při vyzvedávání před cestou v jeho pokoji pečlivě vymýval lahev od mléka a stejně tak i keřlíčky od jogurtů, aby se při třídění odpadu dodržovalo vše jak má být. Netušila jsem, že právě on založil na univerzitě onu tak významnou katedru Udržitelného zemědělství po níž se ve světě opičila řada dalších univerzit. Do hloubky se tam mimo jiné probíralo jak půdu nechat žít svým přirozeným způsobem, s co nejméně chemie. Na toto téma spojeného s ochranou přírody i pořádal v nádherném sále budovy kde se léta i udílí jakési „Nobelovky“ za potraviny World Food Prize konference pro odborníky z celého světa. Jeho jméno je tak zemědělským i potravinářským expertům známo po celém světě. A doslova na univerzitě pomohl rozšířit si obzory u stovek zahraničních stážistů, jimž se věnoval s takřka otcovskou péčí. V prvopočátcích těchto stáží jsme na jejich závěr, kdy

předcházely většinou takové 3 týdny letů do různých míst USA na farmy, do výzkumných ústavů, ale i lesního hospodářství jsme měli složit takovou malou disertaci práci. V ní jsem tenkrát odsoudila vysoké dávky chemie do půdy co byly zhruba 3x tak vysoké jako u nás a šokovaly mne injekční stříkance anabolik před každým dojevním do svalů kravám. Prý aby si co nejdéle udržely vysokou dojivost. V této práci jsem se vyjádřila velmi kriticky s tím, že mi asi mou práci neuznájí a diplom nedostanu. Stal se opak a právě prof. Pešek vysoce vyzvedl tuto kritiku a bral to jako zadostiučinění, že jeho stará pravlast si ještě udržuje daleko citlivější vztah k zemědělství a živočišné produkci. Stali jsme se přáteli na dálku a do poslední chvíle svého bohatého života, do 98 let mi pan profesor pravidelně posílal dopisy plné odkazů na novinky v této oblasti. Jen jsem litovala, že tolik odborných statí co dopisy obsahovaly k sojovým bobům jsem v praktickém životě novináře, sice se zaměřením na zemědělství, až tak nevyužila. Kláním se před jeho památkou a ráda si čtu v jeho velmi obsažné knize jeho života co mi ještě hned po jejím vydání stihl v roce 2018 poslat. Za rok na to umřel a že je vzorem pro nás všechny, neméně tak pro mladou nastupující generaci zemědělských odborníků, je nade vše jasné.

Eugenie Línková

Norimberský BIOFACH letos až v červenci

Nerozlučná veletržní dvojice BIOFACH a VIVANESS nabídne již za necelého půl roku to nejzajímavější z branže bio potravin a přírodní kosmetiky, a to onsite i online. BIOFACH a VIVANESS se budou konat od 26. do 29. července 2022. Rozhodnutí o odložení z tradičního únorového termínu a nové letní datum pro setkání mezinárodní komunity biopotravin a přírodní a bio osobní péče bylo stanoveno tak, aby vyhovovalo požadavkům registrovaných vystavovatelů.

Veletrh opět s návštěvníky

Přípravy tradičního mezinárodního setkání bio branže na norimberském výstavišti jsou již v plném proudu. Veletržní duo nabídne po dobu čtyř dní, zcela nově od úterý do pátku, po úspěšném loňském digitálním ročníku opět osobní setkání přímo v „bio Norimberku“. Těšit se lze na intenzivní dialog mezinárodní bio komunity, networking, nejnovější informace, inovace, vysokou odbornost návštěvníků veletrhu, inspirace, objevování a bohaté zážitky. Důraz aktuálního ročníku je kladen na Organic.Climate. Resilience, tedy stále rostoucí význam ekologických hodnot, odolnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí. Těmto tématům bude věnována velká část paralelně probíhajícího kongresu.

Onsite i online

V popředí bude tentokrát fyzický veletrh přímo v Norimberku s digitálním doplněním. Jednou z mnoha výhod tohoto duálního formátu je, že vybrané příspěvky kongresu budou živě přenášeny a následně k dispozici na digitální platformě. A právě odborný kongres klade v roce 2022 důraz na live – zážitek, na osobní setkání odborníků branže bio potravin a přírodní kosmetiky. Zájemci mohou těžit z nových doplňkových digitálních prvků, jako je online dostupnost částí kongresu, rozšířené nástroje pro komunikaci a sjednávání schůzek online a digitální mapování nabídky vystavovatelů na místě.

Bio potraviny nabývají na síle

Trh s biopotravinami a bioprodukty se celosvětově dynamicky rozvíjí a vykazuje silný růst. Podle Výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství (FiBL) a IFOAM

– Organics International například maloobchodní tržby s biopotravinami v roce 2020 dosáhly na celém světě více než 120 miliard eur. Letní ročník veletrhů BIOFACH a VIVANESS 2022 přivítá přibližně 2.500 vystavovatelů.

Zastoupení českých výrobců

V roce 2022 bude na mezinárodním setkání bio branže zastoupena opět také Česká republika prostřednictvím společné expozice pod záštitou Ministerstva zemědělství ČR. V halách naleznete také řadu dalších českých firem na samostatných expozicích. Oficiální příjem přihlášek k účasti na veletrhu byl již ukončen.

Ke konci roku 2019 bylo v ČR registrováno 825 výrobců biopotravin. V průběhu roku 2019 se nově registrovalo 133 subjektů, a 58 naopak svoji činnost ukončilo. Z celkového obratu výroby biopotravin v roce 2018 ve výši cca 4.233 milionů Kč se uplatnilo na českém trhu 2.117 milionů Kč, tj. padesát procent. Vývoz biopotravin z ČR trvale roste a směřuje převážně do zemí EU. Průměrná roční spotřeba na obyvatele vzrostla na 416 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů dosáhl 1,6 procenta

(průměr EU činil 76 eur, tj. 3,7 procent). Nejvíce peněz za biopotraviny utratili dánští a švýcarští spotřebitelé (shodně 312 EUR na obyvatele v roce 2018).

Vedoucí postavení veletrhu BIOFACH

NürnbergMesse se svým veletrhem BIOFACH má prokazatelnou odbornost v oblasti biopotravin. Komplexní řada vystavených certifikovaných bioproduktů ukazuje jejich rozmanitost – od čerstvých produktů, jako jsou mléčné výrobky a sýry, ovoce, zelenina, suché produkty – obiloviny a luštěniny, ořechy a cukrovinky, až po nápoje. Mezinárodním patronem veletrhu BIOFACH je IFOAM – Organics International, národní podpůrnou organizací Německá federace výrobců biopotravin (BÖLW). Nedílnou součástí tohoto předního světového veletrhu je kongres BIOFACH, platforma pro sdílení znalostí, která je celosvětově jedinečná. S dalšími šesti akcemi BIOFACH v Číně, Indii, Japonsku, Jižní Americe, Thajsku a USA má BIOFACH World globální zastoupení a rok co rok sdružuje více než 4.500 vystavovatelů a 150.000 odborných návštěvníků.

Bohumil Brejžek

Velikonoční pohlázení s recepty co posílí a potěší

Nová kuchařka Hanky Zemanové mne inspirovala k velikonočnímu zastavení. Otevřela jsem totiž tuto velmi obsažnou knihu jen tak namátkou a titulky statě Velikonoc jako možnost proměny, mne nejen zaujal, ale vnukl nápad. V únorovém čísle novin se budeme věnovat právě tomuto krásnému svátku s ní. Hanka Zemanová má nejen zajímavé postřehy z probouzející se přírody po zimě, ale dává přímo ochutnat různé bylinky jara a nabízí recepty, jak je uchopit v kuchyni. A že sama umí uvařit a upéci různé dobroty to i takto prokazuje, vše má totiž dopředu vyzkoušené a jako vystudovaná pedagožka umí i ztvárnit. Dnes se věnuje již hlavně právě této činnosti, receptům z přírodních zdrojů a tvoření dobrot, co jednoznačně posílí naše tělo.

A tak ve stati nazvané Velikonoc u nás doma se dočteme, že každý jednotlivý den od Zeleného čtvrtka až do Velikonočního pondělí máme a spojený s nějakou činností a určitými prožitky. Paní Hanka to alespoň tak má a s dvěma dcerami si tyto svátky umí patřičně užít a podle snímků v knize nikdo z nich rozhodně nezahálí. V košíčku na fotce jsou totiž různé lupeny bylin a nejsou to jen kopřivy a bršlice, jak hlásá mezititulky v textu. Jsou tam k vidění i jitrocel, pampeliška, řeřichka, šťovík a dokonce se nabízí i kvítka sedmikrásek a fialek. Ty poslední jsou prý na ozdobu talíře, ale ostatek se z plného košíčku zhodnotí v kuchyni. A jak nám paní Hanka vysvětlila, sedmikrásky suší a přidávají se do zimních čajů, z fialek je zase vynikající fialková voda co chutná po jejich vůni. To zpětně i vysvětlilo, proč ve Švýcarsku když vás na horské chatě uctí při nějaké oslavě šampaňským, tak na dně je fialkový sirup, taky skvostná chuť.

Pod názvem devatero bylin nebo taky zelená devítka je poklad přírody, na jehož vydání se lidé v předvečer Velikonoc těšili po staletí a tak pro přesnost, abychom se nespletli je v kuchařce jejich vyobrazení. Věřilo se, že jsou lékem na nejrůznější zdravotní potíže a z devatero bylin se tak dělala vynikající polévka a špenát z kopřiv nebo první salát z mladých listů pampelišky.

To, jak se v knize uvádí by rozhodně na Zelený čtvrtek nemělo chybět na svátečním stole. Než si uvedeme recept, ty bylinky, jichž je víc než devět si vyjmenujme. Je to mimo již jmenované kopřivy a pampelišky i bršlice, popenec, sedmikrásky, jitrocel, šťovík, medvědí česnek, pelyněk, černobýl, orsej jarní, nebo třeba potočnice lékařská a pár dalších by se jistě ještě dalo dát do tohoto výčtu. Držme se ale kuchařky a pojďme ochutnat první jarní dobrotu.

Špenátová polévka s kopřivami a bršlicí

Na pět porcí je potřeba 150-300 gramů mladých lístků kopřiv, kdy část lze nahradit mladou bršlicí. Zatímco kopřivy necháme ve vodě spařit a slitý nálev použijeme do polévky, bršlici dáme do osmažených cibule do zlatova na ghíčku, přidáme špenát a nakonec i s jemně pokrájenými kopřivami restujeme a vše pak povaříme ve slité vodě z kopřiv 5-8 minut. Na závěr se vše rozmixuje ponorným mixérem a dochutí se smetanou a utřeným česnekem se solí dle chuti.

Další variantou je špenát s kopřivami bršlicí, kdy se postupuje obdobně, jen se dá namísto litru jen 200 ml vody a hustá pochoutka se pak může ozdobit jak kdo to má rád, třeba i volským okem, jak se to někde dělá.

Jáhlový nákyp s kopřivami

Tahle dobrota zasytí a lahodí svou barevností i oku. Na 3-4 porce je potřeba 150 gramů jahel, které se vaří do změknutí až je z toho kaše. Pak se použije 50-150 gramů mladých kopřiv a listů pampelišky a k nim se po jejich blanšírování přidá bršlice. Na přepuštěném másle, tak 40 gramů se orestuje červená cibule v množství tak 250 gramů, 5 stroužků česneku a 50-100 gramů slaniny nebo 200 gramů šunky a 100 gramů póru. Vše se smíchá, dochutí pepřem, případně tymiánem a utřeným česnekem a nakonec se vmíchá pět rozšlehaných vajec. Může se z bílků i ušlehat pěna, aby nákyp byl víc načechraný. Vše se dá do vymazaného pekáčku, posype se mandlemi a při 180 stupních se peče tak 45 minut. Nakonec se nechá nákyp krátce zezlátnout na grilu. Nákyp je dobré vytáhnout z trouby 15 minut před servírováním, aby se trochu zpevnil a dal se dobře krájet.

Zelené osení se po Velikonocích vypije

K Velikonocům neodmyslitelně patří jak kraslice s pomlaskou, tak i zelené osení v květináči, často zdobené právě malovanými vejci. Ani to se

nevyhodí a slouží následně jako životabudič. Hanka Zemanová doporučuje bio-ječmen, co si objednáva od firmy Probio. Po Velikonocích, kdy splnil svůj úkol zelené ozdoby jej Hanka Zemanová naseká do polévky, ale větší

část odšťavní. Získá tak malé množství velmi silného koncentrátu, který pak s dětmi popíjí s vlažnou vodou. Koncentrát vydrží i několik dní v lednici. Je to skvělá minerální výživa podporující krvetvorbu. Obilky bio ječmene

je dobré vysévat tak 14 dní před Velikonocemi. Zemina se dá do květináče tak do výšky 5-8 cm, posype se hustě obilkami ječmene a na to se dá 2 centimetrová vrstva zeminy. Osení vyroste tak do 12 dní po vysetí obilek.

Pampeliška v naší kuchyni

Když prý Japonec George Oh-sawa, jeden z otců makrobiotiky spatřil v Evropě louku s pampeliškami, vycítil její léčivou sílu a řekl, že tam kde roste tato nádherná rostlina není potřeba dovážet žen šen jako posilující lék. A tak se pampeliška dostala jako jedna z nejpozitivnějších divokých potravin pro lidi Západu. Zařazení pampelišky do kuchyně jako běžnou jarní zeleninu uvítají především naše játra, žlučník, kůže, ale i krev, dodá jim na životní energii. Dcery Hanky Zemanové jsou u této staté kuchařky na snímcích s věnečky pampelišek ve vlasech, jejich maminka má pro každou část této rostliny jara a Velikonoc své specifické využití v kuchyni. Z kořenu varí čaj a nebo jej nakrájí na kolečka a sní se jen tak. Dá se i blanširovat, opékat a upravovat podobně jako chřest nebo černý kořen. Nejčastěji se používají ale mladé listy a to jak do salátů, pomazánek a nebo do omelet a polévek. I stvolý se dají využít, dobré jsou prý do pomazánek na jemno nasekané a nebo jen tak na chlebu s máslem jako jemný posyp. V knize Rytmus roku je i popsána jarní kúra z nahořklých stvolů, která se doporučuje na zregenerování jater a žlučníku.

Listy a poupata je dobré před použitím minutku blanširovat v horké vodě kdy ztratí na hořkosti a jsou dobré do placiček, na těstoviny namísto špenátu, do štouchaných brambor nebo jako samostatná zeleninová příloha. A kdo má rád šťavy a smoothie, pak pampeliškové listy je dobré zařadit mezi listy a byliny vhodné k mixování a odšťavňování jako je i řebříček, jitrocel a další byliny jara.

Pampeliška léčivou šťavou ze stvolu odstraňuje kuří oka a bradavice, je léčivá i při revmatismu a pomáhá čistit klouby a doporučuje se při cukrovce. Díky inulinu snižuje hladinu cukru v krvi.

Mandlový beránek slazený rýžovým sirupem

A co by to bylo za Velikonoce kdyby chyběl beránek, který Hanka Zemanová peče o Bílé sobotě a nikdy jej dřív nejl než na Boží hod velikonoční. Je to prý odkaz její babičky co stejně tak přistupovala i k vánočce, která se zakrojila zase až na Boží hod vánoční. Dobré je si prý hodinu před mísením směsí nechat máslo, vejce, rýžový sirup a mouku při pokojové teplotě a pak se vyšlehá 150 gramů másla se třemi žloutky, následně se dodá sirup a bílky a vše se dál šlehá do pěny. Nakonec se dá 200 gramů špaldové mouky půl lžičky pravé vanilky 3 lžičky kypřícího prášku do pečiva 50 gramů čokopecíček nebo nejmenno nakrájené čokolády a na závěr až je těsto uhnětené se přidá 50 gramů rozinek a brusinek a vše se dá do formy vysypané jemně mletými mandlemi. Beránek se pak peče při teplotě 160 stupňů Celsia tak 45 minut. Špaldová mouka je zdravější a rýžový sirup je méně sladký, vznikl pouze z obilí, má nižší glykemický index a ke zdraví jsou obě ingredience šetrnější. Zbývá už jen popřát krásné a ničím nerušené Velikonoce.

Knih o zdravém jídle

RYTMUS ROKU – nejkrásnější, nejvýpravnější a dlouho očekávaná kniha Hanky Zemanové, autorky bestsellerů o zdravém jídle a životě v souladu s přírodou, právě vychází! Je to bez nadsázky kniha nejen pro celý rok, ale i pro celý život.

Po úspěšně Biokuchařce a BioAbecedáři, kterých se prodalo přes 75 000 ks, přichází Hanka Zemanová s celoročním průvodcem, v němž se dozvíte, jak nás příroda svými sezónními a lokálními dary každý měsíc posiluje a léčí.

Knih nabízí mnoho inspirace, jak sladit zdravý životní styl s ročním obdobím, jak přirozeně posilovat imunitní systém správným výběrem sezónního jídelníčku, jak zpracovávat lokální superpotraviny a jak připravovat léčivé čaje, výživná jídla a elixíry z darů naší přírody.

Mezi „superfoods“, které máme přirozeně k dispozici, Hanka zařadila mimo jiné i dostatečný spánek v úplné tmě, práci s půdou, přirozený pohyb na vzduchu a na slunci či vzájemné doteky.

- Co je obsahem knihy Rytmus roku (ve stručných bodech)**
- Život v rytmu přírody jako zdroj léčivé síly.
 - Dary divoké přírody v naší kuchyni.
 - Lokální superpotraviny.
 - Nápoje a elixíry z přírody.
 - Zdravý sezónní jídelníček.
 - Informace garantované lékaři.
 - Nádherné autentické fotografie.

RYTMUS ROKU s Hankou Zemanovou

Knih je vyústěním několikaleté autorčiny práce a mnohaletých zkušeností ze života na venkově. Hanka Zemanová na knize spolupracovala se třemi lékařkami zaměřenými na středoevropské léčivé jídlo a byliny, tradiční čínskou medicínu, ájurvédu a antroposofii.

Knih Rytmus roku je výjimečná nejen svým obsahem, ale i kvalitou informací, které recenzovaly tři lékařky: MUDr. Michaela Šimková, MUDr. Martina Zisková a MUDr. Hana Sirotková.

(egi)

Pelargonie, která léčí nachlazení

Pelargonii neboli muškát zná každý. Ale pouze jeden z afrických druhů, Pelargonium sidoides, má vlastnosti, které si zaslouží pozornost i z lékařského hlediska. Pomáhá totiž na potíže s dýchacími cestami.

Zázrak zvaný Pelargonium sidoides

Pelargonium sidoides je krásně kvetoucí jihoafrická pelargonie, jež volně roste pouze na území jižní Afriky. Má dužnaté červené kořeny a okrouhle srdčité listy s dlouhým řápkem hustě pokryté žlaznatými trichomy. Květy jsou pětičetné, zygomorfní, tmavě červené až téměř černé. Středoevropské klima ani žádné jiné pro ni není vhodné. Je to trvalka, která ke svému životu potřebuje, aby teplota neklesla pod 5 °C. Vyžaduje prosluněné a chráněné místo. pro farmaceutické účely se pěstuje na plantážích, kde se sklízí jak totiž rostlina stárne, její kořen tmavne a když je tři roky stará, obsahuje kořen optimální množství aktivních látek pro medicínské využití. V této fázi jsou rostliny ručně sklizeny, rozříděny, kořeny oprány, usušeny a vyluhovány.

Domorodý lék

O léčebných účincích tohoto druhu pelargonie dobře

Květ pelargonie Pelargonium sidoides

Kořen pelargonie

věděli afričtí domorodci. Kořeny Pelargonium sidoides vykazují řadu léčivých účinků a mezi domorodci Zulu, Xhosa a dalších kmenů patřily mezi vysoce ceněná léčiva k léčbě plicních onemocnění zahrnujících kašel, bolest na prsou a tuberkulózu, k léčbě gastrointestinálních potíží, jaterních onemocnění, průjmu, menstruačních potíží a vředů.

Pomocí nápoje z jejich kořenů léčili před více jak 100 lety jistého Angličana Charles Henry Stevense, který vycestoval do Afriky na doporučení svých lékařů. Měl totiž těžkou tuberkulózu v pokročilém stádiu a klima jižní Afriky mělo ulevit jeho útrapám. Na území dnešního státu Lesotho poznal Stevens domorodého léčitele, který mu poté podával dvakrát denně odvar z kořenů Pelargonium sidoides. Po čtyřech měsících se pak vrátil zpátky do Anglie téměř zdravý.

Jeho dobrý stav vyvolal v Anglii a poté i v Evropě velký zájem o výtažek z kořene byliny a následně se začal používat k léčbě tuberkulózy

pod zulským názvem Umckaloabo a to až do objevu antituberkulotik (Název Umckaloabo etymologicky pochází ze zuluského slova umKhulkane = plicní onemocnění a uHlabo = bolest na prsou). Poté kořen Pelargonium sidoides upadl v zapomnění a až v roce 1970 se Umckaloabo dočkalo v Evropě renesance. Už se sice nepoužívalo k léčbě tuberkulózy, ale vykazovalo velmi dobré výsledky u jiných infekčních onemocnění dýchacích cest. Patentovaný extrakt z Pelargonium sidoides označovaný jako používá při akutním zánetu průdušek, jenž je v naprosté většině způsoben viry. A co víc.

Bohumil Brejžek
foto archiv autora

Nejlepším vinařstvím roku 2021 se stalo vinařství Reisten

Šampionem dvanáctého ročníku soutěže VINOZOOM VINAŘSTVÍ ROKU 2021 bylo vyhlášeno vinařství REISTEN z Pavlova v samém srdci Pálavy, které zároveň zvítězilo v kategorii středních vinařství s roční produkcí do 250.000 litrů. V kategorii malé vinařství do 50.000 l/rok uspělo vinařství Salabka a v kategorii velké vinařství nad 250.000 l/rok komisi stejně jako v loňském roce nejvíce zaujalo vinařství LAHOFR. Prestižní oborovou soutěž pořádá každoročně Svaz vinařů ČR.

Ještě než moderátor Marek Eben v samém závěru slavnostního večera vyhlásil výsledky již dvanáctého ročníku prestižní oborové soutěže, musela odborná komise navštívit devět vinařství, která postoupila do finále, přímo v jejich provozech. Zde posoudila, jak plní nastavená kritéria, a hlavně jak naplňují hlavní myšlenku soutěže, tedy aby dlouhodobě převyšovala běžnou praxi v oboru

a posouvala ho stále kupředu. O výsledcích bylo rozhodnuto. V roce 2021 nad ostatní nejvýše čnělo právě vinařství REISTEN s přiléhavým mottem „Pálava je naše!“. Tedy je kromě Pálavy jejich také titul VINOZOOM VINAŘSTVÍ ROKU 2021.

„Naši filozofii je šetrné zacházení s vinicemi a respekt a ohleduplný přístup k přírodě. To a jedinečný pálavský terroir nám pomáhá vyrábět

Zleva je Ondřej Stejskal, ředitel vinařství Reisten a Roman Frič - Head of Sales & Marketing

vína charakteristická svou hlubokou mineralitou a kořenitostí. Ocenění nejen našich vín, ale i toho, jak k nim přistupujeme a pracujeme ve vinařství nás nesmírně těší, ale i zavazuje do dalších let,” sdělil Roman Frič, obchodní ředitel z vítězného vinařství REISTEN.

Kategorii malé vinařství ovládlo pražské vinařství Salabka, které jako jediný zástupce z Čech prokázalo, že lze při nekompromisním přístupu k révě i vlnu dosahovat výjimečných výsledků i mimo jižní Moravu. V kategorii velké vinařství obhájilo loňské prvenství vinařství LAHOFR. Vinařství ze Znojemska tak potvrdilo svou vysokou úroveň a nespornou kvalitu.

Kromě hlavních cen Svaz vinařů dále udělil ceny „LO-MAX Enolog roku 2021“ – cena mladému vinaři, enologovi do 40 let, kterou získal Ing. Jakub Smrčka z THAYA vinařství. Cenu „Počin roku 2021“ získal Ústav vinohradnictví a vinařství zahradnické fakulty Mendelovy univerzity za uvedení do života inovativního projektu na opětovné využití kvasných plynů, jejich jímání během fermentace a upotřebení do vinařské technologie či potravinářských produktů. „Cenu prof. Viléma Krause, CSc.“ pro významnou vinařskou osobnost za její celoživotní přínos v oboru vinohradnictví nebo vinařství obdržel Ing. Břetislav Palička, CSc. Ve

finále se utkalo devět vinařství. Za malá vinařství to byla pražská Salabka Praha s.r.o., Vinařství Lacina a Vinařství Piálek & Jäger s.r.o., za střední vinařství THAYA vinařství, spol.s.r.o., Ing. Miroslav Volářík a vítězný REISTEN, s.r.o., za velká vinařství CHÂTEAU VALTICE - Vinné sklepy Valtice, a.s., Vinařství LAHOFR, a.s. a Nové Vinařství a.s.

Vítězi titulu se v minulosti stala vinařství Škrobák, Víno J. Stávek, Vinselekt Michlovský, Bohemia Sekt, Hana Mádlová, Znovín Znojmo, Château Valtice - Vinné sklepy Valtice, Zámecké vinařství Bzenec, Vican rodinné vinařství a dvakrát vinařství Sonberk.

Soutěž vyhláší a titul „Vinařství roku“ uděluje Svaz vinařů České republiky ve spolupráci s Národním vinařským centrem, za významné podpory Vinařského fondu ČR a Jihomoravského kraje. Generálním partnerem soutěže se letos nově stala značka VINOZOOM, hlavními partnery jsou tradičně Albert s nabídkou vín finalistů v exkluzivní vinotéce v Praze na Chodově a Vinolok, výrobce skleněných uzávěrů. Během celého průběhu soutěže se degustují vína z ručně vyrobených skleniček sklárny KVĚTNÁ 1794. Přírodní minerální vodu s unikátním složením dodá společnost Krondorf. Dalšími partnery jsou Haier vinotéky, J&T Bank, Lomax a Bohemia sekt. (egi)

Jasně nastavený kodex pro kvalitu

Dvěma vítězným firmám, jejich obchodním ředitelům, jsme po slavnostním aktu položili několik otázek. Začneme Martinem Fričem. Vinařství kde působí se stalo Šampionem dvanáctého ročníku soutěže VINOZOOM VINAŘSTVÍ ROKU 2021. Jde o vinařství REISTEN z Pavlova, které se nachází v samém srdci Pálavy

► Čím myslíte, že jste nejvíce přispěli v vinařském oboru nebo ho posunuli kupředu. Jak jste tedy naplnili hlavní myšlenku soutěže?

Nebojíme se zapojit do nových a inovativních postupů, jako je např. najímání a použití vlastního CO₂. Máme jasně nastavený kodex pro kvalitu, což odráží například to, že jsme byli přijati do spolku VOC Pálava. Ten má podle nás ta nejpřísnější a nejtvrďší pravidla. Dalším ukazatelem kvality je získání významných ocenění našich vín na mezinárodních soutěžích. V neposlední řadě jsme v této nelehké době investovali prostředky na podporu a rozvoj vinařství, tak aby k nám a do naší oblasti zavítalo co nejvíce lidí. Vytváříme prostor, kde se setkává výjimečné místo s vinařským uměním, za kterým rádi přijíždějí milovníci dobrého vína.

► Proč myslíte, že zvítězilo zrovna vaše vinařství? Myslím, že nejlépe to vyjádřil náš enolog Zdeněk Musil: „Protože duše Pála-

vy je v těchto vínech, tak jak má.“ A já bych to jen malinko doplnil: „Tak, jak u všech našich lidí ve vinařství.“ Investovali jsme všichni obrovské úsilí do vybudování jedinečného prostoru, který má neopakovatelného genia loci v rámci Pálavy, a v průběhu posledních let jsme také posunuli kvalitu našich vín mezi ty nejlepší v ČR.

► Co pro Vás výhra a úspěch v soutěži znamená?

Výhra je nesmírné ocenění každého jednotlivého člověka v našem vinařství. Je to pocit hrdosti na lidi, kteří do toho dávají své srdce a duši proto, aby skrze naše víno mohli připravit skvělý zážitek lidem, co ho mají rádi. Neustále pracovat na posouvání již dosaženého je zároveň obrovský závazek do budoucna.

Eugenie Línková

Zleva Martin Chlad (prezident Svazu vinařů) a Ing. Jakub Smrčka (Enolog roku 2021)

S Markem Ebenem je na fotce Ing. Břetislav Palička, CSc.

Zisk zlatých medailí za vína zařazená mezi sto nejlepších v Salonu vín České republiky 2022

I k dalšímu vítězství, tentokrát dokonce po roce opakovanému se vyjádřil obchodní ředitel Jde o vítězství v kategorii velké vinařství nad 250.000 l/rok, kdy komisi stejně jako v loňském roce nejvíce zaujalo vinařství LAHOFR.

„Vítězství v soutěži Vinařství roku stavíme jednoznačně na vrchol našich úspěchů za naše nasazení v loňském roce. Velmi potěšující je ale i zisk zlatých medailí za vína zařazená mezi sto nejlepších v Salonu vín České republiky 2022 a to pro všechna naše tři vinařství, kromě LAHOFRU tedy i pro Vinařství HANZEL a WALDBERG,” sdělil obchodní a marketingový

ředitel Vinařství LAHOFR Daniel Smola.

„Domnívám se, že náš úspěch v této soutěži je za-

ložen na tom, že zcela naplňujeme její obsah - tedy nejen výrobu kvalitních vín, ale i přesah do jiných oblastí. V našem případě jde jistě

o novou i mezinárodně oceněnou architekturu předlohu otevřené budovy Vinařství LAHOFR u Znojma, pořádání řady kulturních a sportov-

Radost na slavnostním večeru netajil Daniel Smola (červená košile) a Jaroslav Chaloupecký z Vinařství LAHOFR.

ních akcí a samozřejmě účast na spoustě vinařských akcí, úspěchy ve vinařských soutěžích v tuzemsku i zahraničí, aktivita v oblasti cestovního ruchu, podpora vinařů a vinařských

cílů v rámci celé Znojemska, aktivní zapojení do řady regionálních spolků a sdružení, charitativní aktivity a spousta dalšího,” dodal Smola.

(egi)

Loňský rok byl pro státní veterinární dozor v ČR jedním z nejnáročnějších v historii

Naše české kontrolní orgány se po mnoho let vyznačují vysokou profesionalitou, nepodplatitelností a obrovským citem pro věc. To poslední z řečeného platí zejména o veterinářích a to jak soukromých, tak ve službách Státní veterinární správy (SVS). Naštěstí nám do zahraničí v poslední době neutíkají jako lékaři, kteří jdou za lepším finančním ohodnocením do zemí zejména staré patnáctky EU, tedy hlavně do Německa, Rakouska, ale i Dánska a v poslední době i do Norska. My všichni, co máme doma i zvířecího mazlíčka jen potvrzujeme, jaký lidský přístup, současně na obrovské profesionální úrovni mají k nim veterináři ze svých klinik a k hospodářským zvířatům zase ti, tak zvané „terénní veterináři“. A kontrolní přísnost veterinářů SVS je plně na místě a nelze se divit, že jsou dosud v mnoha ohledech přísnější než jejich kolegové z EU. Jako spotřebitelé jsme za to vděční, protože zbytečně nekonzumujeme nadlimitní množství některých hormonů, anabolik, či další chemie, co je prokazatelně v mase a mléčných výrobcích zámořských producentů. Ty k nám dosud nesmí a je jen chválahodné, jak přísně se staví SVS k nemocem zvířat, z nichž některé mohou být i přenosné na lidi. Za to jim patří velký dík.

K věci se v rozhovoru na toto téma pro naše noviny vyjádřil ústřední ředitel SVS MVDr. Zbyněk Semerád.

► **V loňském roce bylo v ČR dost výskytů ptačí chřipky. Jaké množství drůbeže muselo být v důsledku nemoci zlikvidováno a které druhy, v jakém množství to bylo především? Letos je větší výskyt u kachen na Pardubicku nebo i jinde?**

Oproti předcházejícímu roku došlo v ČR v roce 2021 k výraznému nárůstu počtu případů vysoce patogenní ptačí chřipky (HPAI) a to jak v chovech drůbeže, tak u volně žijících ptáků a ptáků v zajetí. Celkem bylo potvrzeno rekordních 48 ohnisek HPAI (47 v chovech drůbeže a 1 ohnisko u ptáků držených v zajetí) subtypů H5N8 a také H5N1u něhož existuje riziko přenosu na člověka. Utraceno v ohniscích muselo být více než 330 000 kusů drůbeže a dalších ptáků. Nejčastěji se jednalo o nosnice (nejpočetnější chovy) a dále následovali kachny a husy. Virus HPAI subtypu H5N8, H5N5 a H5N1 byl v roce 2021 potvrzen u celkem 79 ks volně žijících ptáků (51 labutí velkých, 19 volavek, 7 kachen divokých, 1 čap bílý a 1 husa velká).

Loňská podzimní vlna aviární chřipky se vyskytovala především na jihu Čech, objevil se ale také zasažený velkochov nosnic na Litoměřicku. V letošním roce se pak ohniska AI vyskytovala na jižní Moravě, v jižních Čechách a na Pardubicku.

► **Zaznamenali jste i přenos na lidi, ošetřovatele nebo i veterináře? Co se v takových případech dělá?**

Nezaznamenali jsme žádný takový přenos. V případech ohnisek, v nichž se prokáže, že se jedná o subtyp se zoonotickým potenciálem (tedy možností přenosu na člověka) místně příslušná KVS vždy kontaktuje místně příslušnou krajskou hygienickou stanicí a ta provádí své šetření z pohledu humánní hygieny.

► **Další více rozšířenou nemocí byl vloni prasečí mor, vyskytující se především u divočáků. Dostal se i do do-**

mácích chovů a kolik celkem muselo být prasat zlikvidováno? Přetrvává tato nákaza i letos a kde?

Ačkoli byl AMP v České republice úspěšně vymýcen a poslední pozitivní případy u prasat divokých pochází z 15. 4. 2018 (v chovech domácích prasat nebyla tato nákaza v ČR zaznamenána nikdy), riziko opětovného zavlečení této infekce na naše území nadále trvá a v poslední době nebezpečně roste. Vzhledem k nepřiznivě nákazové situaci zejména v Polsku a Německu a s tím spojeným rostoucím rizikem zavlečení afrického moru prasat (AMP) do ČR, byla v listopadu 2020 v části Ústeckého a Libereckého kraje vymezena oblast s intenzivním odlovem prasat divokých. Tato oblast se v závěru listopadu 2021 rozšířila podél celé hranice s Polskem na území dalších čtyř krajů. V období 16. 11. 2020 – 31. 12. 2021 bylo v celé oblasti s intenzivním odlovem uloveno a vyšetřeno více než 8000 prasat divokých, všechna vyšetření byla AMP negativní. V rámci celoplošného monitoringu bylo vyšetřeno v celé ČR více než 2200 uhynulých prasat divokých a také 3500 domácích prasat v případech podezření. Opět ve všech případech s negativním výsledkem.

► **I tato nemoc je přenosná na lidi? Pokud ano, co se v takových případech musí hned udělat?**

AMP není přenosná na člověka ani na jiné druhy zvířat.

► **Pro obě nemoci platí i nějaká opatření na letištích, aby se zabránilo přenosu?**

Zde je třeba připomenout, že v celé EU platí harmonizovaný přístup pro dovoz tzv. svačinek. Do EU není zkrátka možné dovážet pro osobní potřebu maso, masné výrobky, salámy, šunky, klobásy a rovněž mléko, mléčné výrobky, máslo, sýry, jogurty. Dodržování uvedených pravidel v ČR zabezpečují celní úřady, které na mezinárodních letištích provádí kontroly zavazadel cestujících ze třetích zemí. Při dovozu svačinek ze třetích zemí hrozí riziko zavlečení nebezpečných patogenů, které se jinak v EU nevyskytují. Mohlo by tak dojít k zavlečení

nebezpečných nákaz zvířat nebo nemocí přenosných ze zvířat na člověka. SVS zatím nenařídila leteckým dopravcům informovat pasažéry ohledně nebezpečí zavlečení nákaz prostřednictvím některých tepelně neopracovaných potravin. Důvodem je, že v Poslanecké sněmovně nebyl dokončen legislativní proces novely veterinárního zákona. Novela stanoví pravomoc SVS nařadit dopravcům povinnost informovat své zákazníky a to nejen v letecké přepravě.

► **Jste hlavním kontrolorem jakosti potravin živočišného původu, co vám dělá větší těžkosti a v jakých zařízeních jste především vloni zasahovali a udíleli pokuty? Na co si hlavně dát pozor?**

Loňský rok byl pro státní veterinární dozor v České republice jedním z nejnáročnějších v historii. Již druhým rokem po sobě jeho výkon výrazně komplikovala epidemie nákazy COVID-19. V důsledku toho meziročně klesl počet kontrol v některých oblastech, přesto se podařilo i v těchto složitých podmínkách zajistit všechny nezbytné úkoly. Počet kontrol v oblasti potravin živočišného původu v loňském roce mezitím navzdory všem komplikacím klesl jen velmi mírně (zhruba o 4 procenta). Veterinární inspektoři provedli v této oblasti zhruba 39 500 kontrol. V období před pandemií byl počet těchto kontrol zhruba o pětinu vyšší. Prvořadým úkolem Státní veterinární správy je v oblasti bezpečnosti potravin zajistit veterinární prohlídku zvířat a masa na jatkách. V důsledku izolací, karantén a dalších omezení bylo nezbytné redistribuovat veterinární inspektory z jiných činností na jatka.

Z hlediska spotřebitele vidíme jako rizikový zejména možný výskyt bakterií *Salmonella* a *Campylobacter* v drůbežím mase, zejména v tom zahraniční provenience.

Při přípravě pokrmů z drůbeže je proto nutné dodržovat zásady správné manipulace, mít zvláštní prkýnko na maso, maso neomývat atd...

► **Spolupracujete po této stránce s ČOI a hlavní hygieničkou, případně jak?**

Ústřední ředitel SVS MVDr. Zbyněk Semerád

ČOI nám v některých případech předává podněty získané během své dozorové činnosti, které následně řešíme. S krajskými hygienickými stanicemi pravidelně došetřujeme onemocnění z potravin.

► **Nepříjemnou zkušenost mám ze silvestrovské ochutnávky vařeného vepřového kolene zakoupeného z Makra, kde byl na obalu původ Německo. Ač bylo klasicky připravené a okořeněné jako vždy mělo spodní pachutí jakoby pyžma. Po dotazech vznesených na jatkách, u velkochovatele vepřů a terénního veterináře se mi dostalo jednoznačné odpovědi, že je to způsobeno přítomností přípravku, také nazývaného vakcína z USA, IMPROVAC. Na internetu si lze o něm přečíst mimo jiné i vážné varování pro veterináře aplikujícího ho injekčně kanečkám, co vše musí neprodleně udělat když se omylem tímto přípravkem poraní. Zatímco ve většině zemí EU se jím nahrazuje na zásah zelených kastrace kanečků, u nás a v Maďarsku se tomu dosud veterináři ubránili, aniž to ně-**

jak poškozuje zdraví selat a působí větší než pětiminutovou bolest po zásahu. Ubráníte nás od další chemie a dost nebezpečných reziduí látek co mohou poškodit i reprodukční orgány u lidí?

Improvac je vakcína, která v těle navozuje tvorbu protilátek proti hormonům stimulačním varlata. Její aplikací dojde k dlouhodobému ale dočasněmu zmenšení varlat. Je alternativou kastrace. Možná pachutí masa není způsobena vakcínou samotnou, ale tím, že varlata zůstávají omezeně funkční, tudíž maso může obsahovat menší množství látek způsobujících pohlavní pach. Na to není český spotřebitel zvyklý, neboť na našem trhu se celá desetiletí prodává pouze maso od, v raném věku, vykastrováných prasat – vepřů. Jelikož je nástup účinku pomalý, a účinek vakcíny je dočasný, intenzita pohlavního pachu masa do značné míry závisí i na tom, jak dlouho před porážkou byla vakcína podána. SVS používání improvacu v chovech prasat nijak neomezuje.

► **Naše země je pověstná přísnými veterinárními**

opatřeními a dokonce občané o tom vědí a chválí to většinou. Co vám v tomto případě dělá radost-čeho se dosáhlo a co starosti?

Za největší úspěch veterinárního dozoru v posledních letech bych zcela jednoznačně označil likvidaci AMP na Zlínsku v letech 2017/2018, která byla unikátní i z mezinárodního hlediska. Dále ozdravení stád skotu od IBR či účinný ozdravovací program od salmonel u drůbeže. Vyšetřování trichinel u divočáků na náklady státu a vůbec vysoký podíl státu na laboratorní diagnostice v oblasti zdraví zvířat.

► **Co berete pro letošní rok jako výzvu v oboru?**

Kromě dlouhodobých priorit, mezi něž patří zachování příznivých nákazových statusů, zajištění dozoru nad nezávadností potravin a dozor nad dobrými životními podmínkami zvířat, vidím jako klíčové úkoly SVS v letošním roce maximální snahu o zabránění opětovného zavlečení AMP do ČR a také zabezpečení úkolů vyplývajících pro ČR z předsednictví Rady EU v druhém pololetí roku.

Eugenie Línková

INZERCE

Nejlepší výběr lahví a sklenic pro každého

Bricol - M

Tel.: 800 274 265 zdarma
www.bricol.cz
bricol@bricol.cz

MIKULOVSKÁ 225
691 42 VALTICE

Nový projekt Kde se pivo vaří

České pivovary nejsou jen místa, kde umí uvařit nejlepší ležák na světě. Je to i svět, kde lidé pečují o tradici českého pivovarnictví, zároveň však přicházejí s novými trendy a vyhlíží budoucnost připravení. Český svaz pivovarů a sladoven proto startuje dlouhodobý projekt Kde se pivo vaří s cílem představit to nejzajímavější z oboru. Inspirativní ženy, novinky, obalové trendy nebo mladé talenty, a to bez ohledu na to, zda přicházejí z minipivovaru nebo pivovaru vyrábějícího ve velkých objemech.

„Prostřednictvím našeho nového projektu Kde se pivo vaří oslavujeme dnešní české pivovarnictví a ukazujeme, že se jedná o úspěšný a rozmanitý obor. Současně s tím je také dokladem síly, pospolitosti a soudržnosti našeho odvětví,“ vysvětluje Martina Ferencová, výkonná ředitelka Českého svazu pivovarů a sladoven.

Projekt je rozdělen do několika témat, v nichž ukážeme zajímavé osobnosti, projekty, příběhy a trendy, které jsou pro obor přínosné. První téma s názvem **Ženy vaří pivo** spustíme symbolicky 8. března. Představíme v něm několik českých sládkových, které osobitě rozvíjejí současné pivovarnictví.

Následovat budou další témata. **Novinka roku** se zaměří na pivní trendy. Ukáže příběhy vzniku nové receptury a představí zajímavé novinky, které zaujaly za posledních 12 měsíců.

Mladý talent vyzdvihne mladé lidi do 35 let, kteří v posledním roce nejvýrazněji zaujali svojí prací a přispěli tak k rozvoji oboru. Mohou to být sládci, pivovarníci, sladaři, chmelaři či výzkumníci.

Kategorie **Pivní obal** je jako jediná soutěžní. Představí nejlepší pivní obaly posledního roku. Hodnotit se bude etiketa, pivní plechovka

a pivní láhev. Ty budou vybrány na základě hodnocení odborné poroty ve spolupráci s obalovou asociací SYBA. Výsledky budou prezentovány na akci Obal roku 2022.

Každé z témat celého projektu bude mít svého odborného garanta, který ji také metodicky povede.

„Díky projektu Kde se pivo vaří máme možnost ukázat, jak pestrý svět pivovarnictví umí být a jak jdou naše pivovary trendům naproti. Jednotlivá témata ještě plánujeme rozšířit o ta, která budou nejvíce aktuální, například z oblasti udržitelnosti nebo přínosu pivovarů místním komunitám,“ dodává Ferencová.

(egi)

Mezi pivními speciály bodovaly hlavně stálice

Dvanáctý ročník soutěže CEREVISIA SPECIALIS – Pivní speciál roku byl ve znamení řady změn. Mezi nejúspěšnějšími z 13 účastníků byly velké, zavedené pivovary, i pivovary malé nebo ty, které na trhu působí krátce. Přihlášených 55 piv, byl historicky nejvyšší počet. Portfolio tradičních značek bylo rozšířeno o řadu novinek, které významně obohatily soutěž.

Kategorie neobvyklých piv vystřídal na prvním místě v počtu vzorků dlouhodobě dominující silná světlá piva.

I letošní ročník potvrdil úspěchy pivovaru PRIMÁTOR a.s. z Náchoda. Osm jeho značek se umístilo na stupních vítězů, podobně jako v minulém roce, kdy však konkurence byla mnohem menší. Druhý nejvyšší počet ocenění si odnesla piva skupiny Plzeňský Prazdroj, a.s., a PIVOVAR SVIJANY, a.s., po 5 oceněních. Na třetím místě byl Rodinný pivovar Bernard se čtyřmi pivy.

V kategorii světlá silná piva (13,0 % a více EPM) bylo posuzováno 13 vzorků. Ocenění za 1. místo získal PIVOVAR SVIJANY, a.s. za pivo Svijany 20 %. Mezi polotmavými a tmavými silnými pivy, kterých bylo přihlášeno 9, zvítězilo pivo HEROLD – CZECH BLACK LAGER z pivovaru HEROLD Břežnice a.s. Pivo Cotel Irish Dry Stout zvítězilo v kategorii svrchně kvašených piv typu ale (ALE, IPA, APA, stout, porter), v níž soutěžilo 7 značek. Uvařili jej v novém Pivovaru Proud ze skupiny Plzeňský Prazdroj, a.s. V kategorii míchaných ochucených piv (alkoholická i nealkoholická) mezi 7 soutěžícími pivy zvítězil Svijanský Vozka YUZU a Bergamot, jehož výrobcem je PIVOVAR SVIJANY, a.s.

Do kategorie neobvyklých piv přihlásily pivovary 18 piv. První místo v kategorii Degustace piv v Senzorickém centru VÚPS, získalo pivo PEPPER YOUR SAISON z Pivovaru Proud ze skupiny Plzeňský Prazdroj, a.s. Respektovanou cenu poroty za nejvíce, celkem šestnáct nominací, obdrželo pivo Svijanský Vozka YUZU a Bergamot.

RNDr. Jana Olšovská, Ph.D. z Výzkumného ústavu pivovarského a sladařského, a.s., reprezentující odborného garanta soutěže, která soutěž vedla, mj. řekla: Stoupající počet piv v naší soutěži odráží fakt, že si pivní speciály našly své místo na českém trhu. A ještě poznamenala: „A jejich vysoká kvalita svědčí o tom, že jejich výrobu zvládají čeští sládci na výbornou.“

Ing. Josef Vacl, CSc. ze společnosti PORT spol. s r. o., která je vyhlášovatelem soutěže, komentoval letošní ročník takto. „Situace na trhu piv u nás v souvislosti s pandemií žádá po pivovarech nejen udržení již tradiční vysoké kvality piv, ale i inovace, které konzumenti stále více chtějí.“ A dále uvedl: „Je jen dobře, že pivovary na jejich požadavky reagují, a právě takové soutěže, jako je naše, jim pomáhají nové výrobky konfrontovat s těmi tradičními a současně s produkcí konkurence.“

Hodnotiteli soutěžních vzorků byl opět dvacetičlenný degustační tým složený ze dvou komisí. První, tzv. panel expertů, tvořilo dvanáct školených degustátorů např.

Degustace piv ve Výzkumném ústavu pivovarském a sladařském, a.s.

Z České zemědělské univerzity v Praze, Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, Chmelařského institutu v Žat-

ci, a VÚPS. Porota byla doplněna sládky z malých pivovarů, kteří dlouhodobě spolupracují se senzorickým panelem VÚPS. Pivní vzorky posuzoval i osmičlenný panel významných osobností z oborů mimo pivovarnictví, které se však pivu a pivovarské problematice dlouhodobě věnují, jako novináři, lékaři, marketingoví experti a další.

Podrobné výsledky jsou uvedeny v příloze. Snímky z degustací a předání ocenění vítězným pivovarům jsou k dispozici na internetových stránkách VÚPS, a.s. a PORT spol. s r. o. Diplomy byly předány v Pivovarském domě v Praze dne 16. října 2021.

(egi)

Zleva: Jana Olšovská, VÚPS, Petr Menšík, Pivovar Svijany, který získal cenu poroty za nejvíce, šestnáct nominací, Josef Vacl, PORT

Představitelé pivovarů, kteří v kategorii Neobvyklá piva získali ocenění spolu s organizátory soutěže.

soutěžící piva